

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjait egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Íde intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

A földművelésügyi tárcza 1892. évi költségvetési többlete. Néhány szó a takarmány előirányzatáról és a takarmányozási tanról II. Ásványi Lajostól.
A szőlő fás oltásának idejéről. Vargha Imrétől.
A műtrágyáról.

Egyleti élet.

A szolnok-dobokavármegyei gazd. egyesület gyümölcs-, szőlő- és konyhakerti vetemény kiállítására. A csikmegyei gazd. egyesület kiállítása.

Kormányintézkedés.

Utasítás az erdélyi pincze-egylet erdélyrészi bortermelői szövetségének működésének ellenőrzésére. II.

Szakirodalom.

„Jó egészség naptára.“ „Magyar Szén-Ujság.“

Vegyés közlemények.

Felhívás Erdély gyümölcsstermelőihez. Tájékoztató gyümölcsfa-oltványok megrendelése iránt. Szüreti tudósítás. Bejelentett állatok. Az országos filloxera-bizottság gyűlése. Mustédesítés. Házi gomba ellen. A tölgyfa jóságának megvizsgálása. A burgonya-szárak használata.

Piaczi értesítő.

Nyílttér.

A földművelésügyi tárcza 1892. évi költségvetési többlete.

Nincs és nem lehet polgár e hazában, a ki meg nem volna győződve arról, hogy hazánk létezésének alapját, vagyoni és kulturális előhaladásának legfőbb rugóját, önállóságának, erejének és hatalmának biztosítékát, mezőgazdasága képezi.

Mégis minő mostoha elbánásban részesül ez úgy a kormány, mint a törvényhozás részéről. Ezen tárcza költségvetése aránylag a legkisebb, befektetés az öserő visszapótlása és fentartására mondhatni semmi azon temérdek adóból, a mi a mezőgazdaságból foly be.

Volt egy földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerünk, a ki lelkesült mezőgazdasági ügyünkért, ennek fejlesztésére tárczájában jelentékeny hitelt tudott biztosítani és okosan befektetni. Ezen 3—4 évi beruházásnak üdvös hatása nyilvánult is a kedvező eredményekben. Azután jött egy másik minister, a ki egy nagy hangu régi jelmonddal ült a bársony székbe: „Segíts magadon s az isten is megsegít“. Ministersége mezőgazdaságunk terén maradó nyomokat nem hagyott.

Jelenleg földművelésügyünk tárczája olyan kezekben van, a ki tud is, akar is ezen lendíteni, a mint azt már a múlt évi költségvetés betervezése alkalmával bebizonyította és újabban is igazolja a tárczájában jövő évre felvett nagyobb hitel által. Bár ez is szerény határok között mozog s nem olyan összeggel haladja tul a jelen évit, a mint azt óhajtanók, de ha fokozatosan így haladhatnánk előre, ezzel is megelégedhetnénk.

Az „átmeneti kiadások“ czimén kétszaj alkotások létesítésére fordítandó hitelt kívánjuk itt ezuttal, annak indoklásával együtt kiemelni, a mi földművelési ministerünknek figyelmes körültekintését és a létező bajok orvoslására való törekvését dokumentálja:

„A phylloxera rovar ellen való védekezés céljaira az 1891. évi költség-

vetésben engedélyezett . . .	150,000 frt,
ellenében	186,310 frt,
vagyis	36,310 frttal

több irányoztatott elő.

E czim szükségletében jutván kifejezésre a kormányak a phylloxera ellen való védekezés terén közvetlenül kitejtendő működése — így szól a miniszteri indoklás — különösen arovatok előirányzatának emelését tartottam kötelességemnek, a melyek a védekezés eszközeinek tömegesebb előállítására szolgálnak.

Ezért első sorban az állami amerikai szőlőtelepek előirányzatát emeltem a folyó évre engedélyezett 45,000 forint ellenében 60,310 frtra, szándékom lévén a telepeket nagyobbítani, a vesszőtermelést nagyobb arányban fokozni s a viszonyokhoz képest megfelelő helyen és módon tömeges oltványtermelésre szolgáló üzemet is berendezni.

Emeltem továbbá a törvényhatóságok, községek, szövetkezetek és egyesületek által fenntartott telepek segélyezése rovatának előirányzatát is, a folyó évre engedélyezett 15,000 frt ellenében 30,000 frtra, mert a védekezés egyik leghelyesebben alkalmazható eszközének tartom, az érdekelt szőlőbirtokosok társulására, s ez uton a közönség működésének élénkítésére hatni oly irányban, hogy az egyesek az államnak e téren közvetve szolgáltatható támogatása mellett, saját érdekükben, saját erejük megfizetésével nagyobb tevékenységre ösztönöztesenek.

A phylloxera-felügyelő díjazása rovata előirányzatát az 1891. évi költségvetésben engedélyezett 10,000 forint ellenében 6000 frtra apasztottam az által, hogy öt phylloxera-felügyelő helyett csak három felügyelő díjazását és utazási költségét irányoztam elő.

A szőlőszeti és borászati felsőbb tanfolyam céljaira új szükséglet gyanánt 15,000 forintot vettem föl.

A felsőbb szakoktatás céljaira eddig a ménesi vinczellér-iskola mellett fennállott vándortanítói tanfolyam szolgált, e tanfolyam azonban, sem szervezeténél, sem elhelyezésénél fogva nem felel meg a czélnek.

Felsőbb tanfolyamnak nem lehet az a hivatása, hogy csak gyakorlati alapon képezzen ki oly szakembereket, a kik legfeljebb a vinczellériskolák végzett növendékeivel állnak egy szintvonalon.

Az eddigi tanfolyammal ennél többet nem, sőt néha még ennyit sem lehetett elérni, mert nem sikerült kellő előképzettséggel bíró egyéneket e tanfolyam számára megnyerni s ha akadt is közbe-közbe oly pályázó, a ki megfelelő előképzettséggel lépett be tanfolyamba, annak magasabb fokú, szakszerűen tudományos további kiképzése nem sikerülhetett a kívánt mérvben azért, mert a vinczellér-iskola ilyen irányú oktatásra nincs megfelelően berendezve.

Igy aztán rendszerint oly egyének kerültek ki e tanfolyamról, a kik megfelelő elméleti kiképzést nem sajátíthattak el, gyakorlatilag pedig szintén nem képezthettek ki kellően, mert a tanfolyam czélja a felsőbb kiképzés volt.

Mint hogy alaposan képzett szakembereknek szükében vagyunk, a kereslet ily szakemberek iránt pedig napról-napra növekszik s az állami szolgálat terén is szakközögek kiképzéséről gondoskodnom kell, mellőzhetetlenül szükséges, hogy e termelési ág érdekében intenzív tudományos alpra fektetett oly felsőbb tanfolyam szerveztessék, a mely a hallgatókat a gyakorlati téren való teljes kiképzés mellett, elméletileg is önálló szakszerű működésre, kutatásra s a termelés intenzív tovább fejlesztésére képesítse.

Ezt csak oly helyen lehet elérni, a hol a szükséges tananyag, taneszközök és tanerők rendelkezésre állanak.

Hogy egy ily tanfolyamot kellő előképzettséggel bíró s ösztöndíjjal ellátandó hallgatók számára czélszerűen szervezhessék, irányoztam elő a 8. rovat alatti tételt s előirányoztam azt az átmeneti kiadások sorában azért, mert valószínű, hogy két-három év múlva az e téren képzett szakemberek iránti kereslet apadni fog.

A tanfolyam akkor leszerelhető, s később, ha annak szüksége mutatkoznék, ismét felállítható és működésbe helyezhető lesz.

A ragadós tüdőlob elleni intézkedések céljaira 50,000 frt.

A ragadós tüdőlob betegség kiirtása céljából az ezen betegségben, avagy ezzel való fertőzés gyanujában levő állatoknak kártalanítás mellett leendő kiirtására, illetve a hatóságilag levágatott tüdővész-gyanús állatokért adandó kárpótlásokra 50,000 frtot irányoztam elő.

A külállamok, különösen Németország és Svájc, kiváló súlyt fektetnek arra, hogy a ragadós tüdőlob behurcolásának veszélyétől szarvasmarha-állományukat a lehetőségig megóvják, úgy, hogy mindaddig, míg hazánkban a ragadós tüdőlob- esetek állategészségügyi kimutatásainkban állandóan szerepelnek, szarvasmarháink kivitele, — mely pedig közgazdaságilag oly kiváló fontossággal bír reánk nézve s a mely a helterjesebb gazdálkodásra való áttérhetésnek egyik alapfeltételét képezi, — bármikor a legszigorubb óvintézkedések, sőt beviteli tilalmak által is lesz korlátozva; a Svájcczal kötött állategészségügyi egyezményben pedig határozottan ki van mondva, hogy a szerződő felek a szarvasmarhák bevitelét a tüdővész felépése miatt teljesen megtilthatják.

Figyelembe véve azt, hogy a ragadós tüdőlob által állatkivitelünk — mely pedig az utolsó időben különösen Németország felé igen örvendetes és összes gazdasági viszonyaink emelésére jótékonyan ható kedvező lendületet nyert, — állandóan veszélyeztetve van s hogy az e téren elért szép eredmények ily, — a külállamok által bármikor elrendelhető, óvintézkedések és forgalmi korlátozások által folytonos kockázatnak vannak kitéve; továbbá tekintettel arra, hogy különösen az északnyugati és északi vármegyékben egyre jobban terjedő ragály, a nemzetvagon oly tetemes részét: országunk összes szarvasmarha-állományát, folyton növekvő komoly veszéllyel fenyegeti, ezen vágyonérték sikeres megvédése céljából, továbbá azért, hogy állatkivitelünknek hazánk gazdasági fejlődésének fokozása céljából állandó külföldi piacot biztosíthassunk: okvetlenül szükségesnek tartom oly intézkedések életbeléptetését, melyek segítségével e betegséget az országból végleg kiküszöbölhetjük.

Előttünk áll e tekintetben a nyugoti államoknak (Svájc, Hollandia, Németország) évtizedeken keresztül szerzett tapasztalatokon alapuló példája, mely a mellett tanuskodik, hogy ennek a betegségnek megszüntetésére nem létezik hathatósabb mód, mint: kiirtani nemcsak a beteg, de a betegség, vagy esetleg a fertőzés gyanújában álló állatokat is.

Néhány szó a takarmány előirányzatról és a takarmányozási tanról.

II.

Az említett bajokon kívánt segíteni Liebig és számos követője oly irányu elemzésekkel, melyekkel azon különböző átváltozásokat akarták kipuhatolni, melyeket a felvett takarmányok alkotórészei a vérben és a szervezetben szenvednek, a mely fáradozások azonban csakis előmunkálatokul szolgáltak Grouvennek az alaptakarmányokon vagyis a vegytani alapelveken nyugó takarmányozási módozat megalkotásához.

Dr. Grouven ugyanis a szénaérték elméletét elvetette s a takarmányfélék tápanyag-értékét vette fel a takarmányozás alapjául s egyúttal a takarmányféléket két csoportba osztotta, u. m. a koncentráltakra és a voluminosokra, a szerint, a mint azok több vagy kevesebb rost-tartalommal bírtak. A pénzértékre való átszámításnál pedig úgy járt el, hogy a koncentrált tápanyagoknál a rozsot, a voluminosusoknál ellenben a széna piaci árát vette fel egységül. Ezen értékesítési eljárással azt akarta elérni, hogy a takarmányok ára a gabonafélék piaci árával bizonyos összhangzásba

hozható legyen, csakhogy nemsokára maga is belátta; hogy ehhez az igazi kulcsot megtalálni nem oly könnyű dolog, mint az az első pillanatra látszik.

Dr. Grouven nyomdokait követve Dr. Wolff E. annyiban tökéletesítette a tápanyagok szerinti takarmányozási eljárást, a meunyen csakis a takarmányfélék emészthető részeit, vagyis a takarmányfélék tápanyag-tartalmát vette számítása alapjául és így a fehérje; szénhidrát és zsír lettek a mai takarmányozási módozat érték tényezői.

Ha tehát Wolff szerint akarjuk a takarmányozási előirányzatot összeállítani, akkor legelőbb magunk elé vesszük Wolffnak a tápanyagtartalom szerinti elemzéseit*) és abból kiszedegetjük a kérdéses takarmányféléknek emészthető anyagát, a melyekből azután összeállítjuk a helyes tápanyagot.

Tápanyag alatt értjük a légenytartalmu anyagoknak a légeny nélküli anyagokhoz való viszonyát vagyis a fehérjének a zsír és szénhidrát közti arányát, a minek kiszámítását egyébként olyanformán eszközöljük, hogy a fent érintett elemzési adatok nyomán nyert zsír 2,-szeres összegéhez hozzáadjuk a szénhidrátot és ezen összeget osztjuk a fehérjével.

Ezen kis számműveletből nyert hányados lesz az egyhez, vagyis a fehérjéhez viszonyítandó tápanyag-szám, mely kifejezi, hogy a kérdéses takarmányban hányszorosa van több légeny nélküli tápanyag a légenytartalmu tápanyag mellett.

A tápanyag-szám annál kedvezőbb lesz a takarmányfélék becsértékére nézve, minél kisebb lesz, miért is pl. a heverő ökörnél, melyet nem nagyon dusan táplálunk, a tápanyag lehet 1: 12-hez, a mérsékelt munkával foglalkozóknál 1: 7-hez fejtés teheneknél pedig, melyeket bőven és intenzíven táplálunk, úgy viszonylik a fehérje a légeny nélküli tápanyagokhoz, mint 1: 5-hez.

A legújabb kutatások és kísérletezések alapján azonban nincsenek Wolff takarmányozási szabványaival megelégedve, a mint ezt Märcker tanár a német gazdasági egyesület gyűlésén tartott felolvasásaiban kifejezte, mondván, hogy habár a Wolff-féle takarmányozási adagok a kisebb termelő képességgel bíró állatokra nézve kisebb-nagyobb mértékben megfelelők is; de sem nem a legjövődelműbbek, sem nem elegendők a lehető legnagyobb termelő képesség kifejtésére, miután Wolff 1000 kgr. élőszulra csak 2,- kgr. fehérjét vesz fel napi adagul, pedig kísérletek alapján 4 kgr. emészthető protein-anyag majdnem minden esetben jövődelműzőnek mutatkozott.

Végre pedig elismeri, hogy a takarmányozás-tanban még nagyon hátra vagyunk. A physiologiai alap ugyan nagyrészt le van rakva, de a gazdák feladata ezen alapra kísérleteket tenni, szem előtt tartva a takarmány-rentabilitását, a takarmányozás elveit megállapítani.

Asványi Lajos.

A szőlő fás oltásának idejéről.**)

Kezdetől fogva ellene voltam azon eljárásnak, hogy a fás szőlőoltványok készítése már február hóban kezdessék meg és azok pinczében elhelyezve homok közé, a tavasz kinyíltával ültetessenek ki. Sehogy sem tudtam ezt a növényélet folyamatával megégyeztetni, de a Franciaországban járt egyének határozottan állították, hogy ott ekként készülnek az oltványok. Végre azután a jelen évben a tapasztalatok rávezettek, hogy miért lehet ez Franciaországban, és miért nem lehet nálunk.

Franciaországban a legkiterjedtebb olt-

*) Megkapható: Dr. Wolff Emilnek „A gazdasági haszonállatok okszerű táplálása“ című művében Fordította Dr. Kossutány Tamás, vagy pedig a Kodolányi-féle „Gazdasági Zsebnaptár“-ban.

**) Szerzőnek a földm. ministeriumhoz intézett fölterjesztése.

vány-iskolák — állítólag — Montpellier vidékén vannak. Montpellier az északi szélesség 44° alatt fekszik, míg Ménes vidéke 47° alatt, tehát 3°-kal északnak.*) Montpelliernek tengerparti fekvése van nedves légkörrel, Ménes vidéke continentalis, száraz légköri fekvéssel bír. Montpelliernek átlagos évi közép hőmérséke 14—15° C.; Ménesé 9—10° C., tehát 5 fokkal alacsonyabb. — Montpellier délibb és tengeri fekvése miatt szigorú, hosszan kinyúló telet, alig 1—2 hétig tartó hűvös éjjeli tavaszeltőt, forró száraz tavaszutót és nyarat nem ismer, míg nálunk ez a normalis időjárás. Montpellierben a február hó nagyon gyakran oly hőmérsékleti viszonyokkal bír, mint nálunk az április.

Mindezek lényegesen befolyásolják a növényzet, különösen pedig ezen esetben a szőlő vegetációját. Nálunk a szőlőnövény életműködésének kezdetét márczius végére, vagy ápril elejére lehet tenni, de csak oly szőlőtőkénél, melyek régebb óta vannak állandó helyükön s így gyökérzetük az alsóbb, melegebb földrétegben van elhelyezve. Az ujonnan ültetett sima vesszőknél az életműködés május közepe vagy vége előtt alig indul meg, sőt az ujonnan ültetett gyökeres vesszők is csak május elején kezdenek fakadni.

Ily körülmények között a február végén vagy márczius elején beoltott sima vesszők 10—12 hétig, a gyökeres vesszők pedig 8—10 hétig nyugosznak, mielőtt életműködésük s ezzel egyidejűleg az összeforradás processusa kezdetét venné. Nagyon természetes tehát, hogy az 5—12 hét előtt okozott seb fejlődésén (bármiképen legyen is az a levegő hozzájárulásától elzárva) a sejtnek elvesztik életképességüket, beszáradnak és — ha a legfigyelmesebb conserválás folytán a nemes galy és annak szeme nem szárad is ki, mire a növény-életműködése megkezdődik, a seb fölületén az összeforradás már lehetetlenséggel határos.

A lehető legtökéletesebb légmentes elzárás mellett egy-két héttig talán veszély nélkül kibírják ezen állapotot a szőlőoltványok, de tovább nem, s ezért valószínű, hogy Franciaországban, különösen Montpellier vidékén, a februáriusban készített oltványokat alig 1—2 hét lefolyása alatt kiültetik vagy melegágyba, vagy a természet által már annyira átmelegedett földre, mint a mily talaj átmelegedés nálunk rendszeren ápril végén, május elején következik be, ekkor is még ezen oltványok megforradását, illetve a nemes vesszőnek minél hosszabb ideig tartó életképességét a nedves légkör nagyban elősegíti.

Minálunk ez nem fordul elő. A február vagy márczius hóban készült oltványokat kiültetjük 4—6 heti pihenés után áprilisban a még teljesen hideg, a téli fagyoktól alig felengedett földre, hol azok, a talaj kellő felmelegedéséig — újabb 4—6 héttig ismét mozdulatlanul fekszenek, mely idő alatt a szárító szelek és hűvös, sokszor hideg, deres éjjelek káros hatásának ki vannak téve s ha azután május közepén vagy végén megindul a fakadás, azt látjuk, hogy az elültetett oltványoknak alig 20%-a fakadt ki, (az alanyul használt vadvessző majd mind kifakadt) — ezen kihajtott oltványok közül is — a nemes vesszőből előtört gyökereknek július elején történt eltávolítása után — tetemes százalék pár nap alatt kihal, mi arra mutat, hogy összeforradás absolute nem történt, hanem az annyi viszontagságok után is életképességét megtartott nemes vessző hajtott gyökereket s ettől táplálva hajtott ki a nemes szem. A nemes részből kihajtott gyökerek ismételt letisztogatása után is fennmaradt oltványokat ősszel kiszedve és alaposan megvizsgálva, azt tapasztaljuk, hogy azoknak alig 50%-a lesz teljesen, az oltási váglapok minden pontján

*) Erdély börtormó vidékének legnagyobb része ugyancsak az északi szélesség 47° alatt fekszik és csak kis része a 46° alatt s még kisebb rész a 48° alatt, miért is az itt mondottak hazarészünkre is teljesen illenek. Szerk.

összeforrva, míg a másik 50%-nál csak részletes forradás állott be, a mi pedig egyenlő a semmivel, mert az így részlegesen összeforradt oltvány semmi esetre sem adhat állandó tökélet.

Ezen elméleti fejtegetésemet ez évben a kezelésem alatt áll paulis-barackai telepen elért gyakorlati eredmény eclatans módon igazolja.

A jelen év tavaszán készült 20,000 fásoltás sima vesszőbe. Az oltási idő részint február vége, részben márczius közepe (a márczius elején 10 napon át tartott fásoltási tanfolyam az oltás folytatását megakadályozta). Ezen 20,000 sima vesszőbe készült fásoltásból 10,000 drb a legprimitívebben készült melegágyba ültetett ki, 10,000 drb pedig a legalkalmasabb földbe a szabadba. Az ültetés egyenlően ápril hó első napjaiban történt és mindkét ültetés naponta meglocsoltatott.

Most, midőn legalább hozzávetőleges eredményről beszélhetünk, a primitív melegágyba ültetett és sima vesszőbe készült oltványok közül, de melyek a melegágy minden kezdetlegessége dacára is legalább alulról a kiültetés-kor azonnal kaptak elegendő meleget s felülről pedig a kátránypapirból készült fedő megővta a talajukat a hűvös tavaszi éjjeleken oly nagymérvű hő-kisugárzástól és a talaj tetemes lehűlését megakadályozta, ezen oltványok közül legalább 50% gyönyörűen kifakadt s ma már 10-40 cm. magas hajtással bír, míg a szabadba kiültetettek közül a leggondosabb ápolás dacára sem fakadt ki 10%, s ezek is alig bírnak 5-15 cm. magas hajtással és egy részük a nemes vesszőtől eltört gyökerek eltávolítása után azonnal beszáradt.

Igazolja elméleti fejtegetésemet továbbá azon körülmény is, hogy a május hó elején gyökeres vesszőbe készített s azonnal kiültetett mintegy 4000 fásoltásnál — az eddigi látszat szerint — 40% eredményre számolni merek, míg ellenben a márczius második és ápril első felében gyökeres alanyba készített s ápril végén kiültetett fásoltványoknál alig fogom a 20% eredményt elérni.

Ezek alapján hiába való költségnek és határozottan sikertelen kísérletezésnek tartom az oltványok akként való előállítását, hogy a február és márcziusban készült oltványokat pinczébe helyezzük el és két-három hónap múlva ültessük ki.

Vargha Imre.

A műtrágyáról.

Az intenzív, okszerű gazdálkodás elengedhetlen feltételét képezi országunkban a földmivelés virágzásának. Haszonbér, földérték, munkabér egyaránt emelkedtek, Oroszország és Amerika versenye mindinkább nyomasztóbb lesz, mindez a föld nagyobb termőképességének fejlesztésére utalja a gazdát. A régi gazdasági rendszer, mely szerint a termőföld egy tetemes része évről-évre parlagon hagyatik, a változott viszonyokkal szemben nem tartható fenn. *Emel-nünk kell a föld jövedelmezőségét, még pedig úgy, hogy az emelkedés állandósággal bírjon.* A leghatásosabb tényezők egyikét ezen cél elérésére a műtrágya képezi. Más előrehaladt államokban már régen alkalmazzák a műtrágyát és óriási sikert érnek el vele, országunkban is kezd tért hódítani és alig létezik már gazdász, ki a műtrágya fontosságát s szükségességét ne ismerné, tudnia kell csak a forrást, hol szerezheti legolcsóbban a foszphorsavat, a légyent, a kálit és a meszet.

Mindezen megfontolások, valamint az egeresi trágyagipszsel elért fényes sikerek, Egeresen egy nagyszabású műtrágyagyárnak felépítésére és üzemeltetésére indították Kramer J.-t. Gyára a technika legújabb vívmányainak tökélyével van berendezve és legjobban minőségben állít elő mindennemű műtrágyát.

Meg lévén róla győződve, hogy a műtrágya a gazdaságokban fényes sikerrel volna al-

kalmazható, ajánljuk ezen műtrágyát olvasóink figyelmébe.

A műtrágya-fajtára nézve a gyár szívesen szolgál felvilágosítással, sőt rendelkezésre áll az egeresi gyárban levő vegyészeti laboratórium, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát.

A gyár az ily vegyi vizsgálatot *díjmentesen* eszközli; szükségeltetik hozzá 5 kiló sulyu talajminta és megjelölése annak, ki a mit vetni akar.

Egyleti élet.

— **A szolnok-dobokavármegyei gazd. egylet** gyümölcs-, szőlő- és konyhakerti veteménykiállítás rendezett Deesen a Voith Gergely kir. tan. közgazdasági előadó palotájában e hó 4-10-én. A rendezést Voith G. elnökle alatt a gazd. egyleti titkár és társai izléssel és szakértelemmel végezték. A bírálatot és fajmeghatározást egy bizottság f. hó 3-án végezte s azon régi óhaj, hogy az alma- és körtefajok helyes elnevezését megismerjük, ezen kiállítással egy hatalmas lépést tett a megvalósulás útján, a menüiben a fajmeghatározást országos tekintélyre emelkedett szakemberek eszközölték és pedig a földmivelési miniszter kiküldöttéiként Kosiniczky Viktor a tarcsali, Mórággy István a n.-enyedi vinczellérképezde igazgatói, az erd. gazd. egylet gyümölcsészeti szakosztálya részéről annak elnöke Szentgyörgyi Lajos, jegyzője Szász Lajos, továbbá Vályi Elek esperes. Ezekon kívül a bíráló bizottság a báró Bornemisza Károly főispán elnökle alatt Torma Imre és Szombatfalvi Győző gazd. egyleti tagokból állott. A kiállítás szépen sikerült s az utolsó kiállítás óta a nemes faju gyümölcsök terjedése konstatalható. Összesen 66 kiállító volt; 1000 tányéron felül mutatva be a legszebb és jobb példányu alma, körte, szőlő és barackfajokat és aszalványokat, eltekintve a konyhakerti veteményektől. Díjak voltak: Az első díj 3 drb 10 frkos arany. A második díj 2 drb 10 frkos arany. A harmadik díj 1 drb 10 frkos arany. A negyedik díj 1 drb 10 frkos arany. Az ötödik díj szintén 1 drb 10 frkos arany.

— **A csikmegyei gazd. egylet állat-stb. kiállítása** a várakozásnak megfelelő érdeklődés mellett folyt le e hó 1-én. Reggel 9 órakor Bécze Antal kiáll. elnök a bíráló bizottságokat az ez alkalomra irodahelyiségül berendezett raktárépület tágas helyiségébe hívta össze, hová az érdeklődő közönség, valamint a kiállítók nagy tömege is bevonulván, az elnök egy szépen kidolgozott megnyitó beszéddel megnyitotta a kiállítást. Beszédében megyei közgazdasági állapotaink szomorú képére rámutatva, igen helyes felfogással körvonalozta a kibontakozás útját. A beszédet harsány éljenzés követte, mely után a bíráló bizottságok nyomban hozz fogtak a bírálatok fáradságos munkájához. A bírálatokkal csak déli 1 óra felé végeztek a bizottságok, mikor az elnök az egyes osztályok által benyújtott jegyzőkönyvek alapján kihirdette az eredményt. Az eredmény kihirdetése után a díjak kiosztattak s a kiállítás bezáratott. Ki volt állítva: I. A szarvasmarhák osztályában 33 kiállítótól 72 drb szarvasmarha, melyek közül 14 drb idegen fajta. II. A lovak osztályában 41 kiállítótól 56 drb ló. III. A sertések osztályában 11 kiállítótól 49 drb sertés. IV. A juhok osztályában 4 kiállítótól 17 darab juh. V. A baromfiak osztályában 2 kiállítótól 32 darab szárnyas. VI. A méhek és méhészeti eszközök osztályában 5 kiállítótól élő méhek, lépes és pergetett mézek és többféle méhészeti eszköz. VII. A gazdasági gépek és eszközök osztályában 3 kiállítótól: trieurök, szeaskavágók, járgányos cséplőgépek, vízfocskendők, szelelő rosták, ekék, boronák, rétgyalu, szénagyújtó, aratógép, sarvotógép, lóherfejtő, kapáló- és töltőgató ekék, mohaborona, láncborona stb. VIII. A tejelő versenyen 3 kiállító 3 db fejős tehenet állított ki.

Kormányintézkedés.*)

Utasítás

az erdélyi pincze-egylet erdélyrészi bortermelők szövetekezte működésének ellenőrzésére a m. kir. földmivelésügyi ministerium által kirendelt kincstári megbízott s a szövetekezte pinczemestere számára.

II.

7. Hogy a pinczemester vándorkezelői minőségében az 5. pont értelmében meglátogató pinczékben a bor kezelésére nézve adandó utasításait a folytatólagos működés s az ellenőrzés gyakorolhatása szempontjából nyilvánlatban tarthassa, a szövetekezte által a csatolt minta szerinti s számozott lapokkal bíró Rendelő könyvvel láttatik el.

E rendelő könyv minden lapja három, I. II. és III. római számjegyekkel jelölt szelvényből, vagy bárczából áll, a melyek mindegyike viseli az illető lap számát is. E rendelő ivatek a pinczemester esetről-esetre pontosan kitöltöni, azokba az adott utasításokat bejegyezni s a működés napjának keltével ellátni és aláírni tartozik.

Az egy-egy lapon levő három Rendelő iv teljesen azonos szöveggel, vagyis minden Rendelő iv három példányban állítandó ki.

A III-al jelölt rendelő ivatek a pinczemester az illető pinczetulajdonosnak vagy megbízottjának megőrzés végett átadni, a II-vel jelölt Rendelő ivatek, hetenként vagy kéthetenként összegyűjtve, a földmivelésügyi ministerium megbízottjának megküldeni, vagy kézbesíteni, az I-el jelölt Rendelő ivatek pedig a Rendelő könyvben saját használatára s egyszerűs mind eljárása igazolására megőrizni tartozik.

8. A pinczemesternek nemcsak az alapszabályok 50. §-ának rendelkezésénél, hanem a jelen utasításnál fogva is tiltva van, hogy akár közvetlenül, akár közvetve saját, vagy családtagjai, rokonai vagy hozzátartozói neve, vagy idegen név alatt saját, vagy családjai és rokonai, vagy más egyének, vagy czegek, jogi személyek stb. javára üzletet kezdjen és folytasson, vagy vállalatba bocsátkozzék. Különösen tiltva van a pinczemesternek bor, sör és más szeszes italokat üzletszerűleg venni és eladni, vagy azok megvételét és eladását közvetíteni, vagy bárkitől bármilyen megrendelést vagy megbízást elfogadni és teljesíteni.

A pinczemester ennél fogva minden ily irányu működést és üzleti és közvetítési tevékenységet csak a szövetekezte megbízásából és annak javára teljesíthet s egész idejét, összes munkálkodását csak a szövetekezte és hivatásának tartozik szentelni.

Ha a pinczemester e tilalmat csak egyszer is megszegné, az alapszabályok 50. §-ának rendelkezése a legszigorubb fog ellene alkalmaztatni.

9. A pinczemester köteles a szövetekezte pinczékben teljesített működéséről a szövetekezte által erre nézve kiadandó szabályzat, a magán (mind szövetekezte tagok, mind nem tagok tulajdonában levő) pinczékben teljesített működéséről a csatolt minta szerinti pontos munkanaplót vezetni, abba a foglalkozás természetét és tartamát esetről-esetre bejegyezni ezt s az erre szolgáló rovatban a pincze tulajdonosa vagy megbízottja által ennek aláírásával igazoltatni.

10. A pinczemester a szövetekezte tagok pinczéinek meglátogatásáért s az azokban teljesített munkálatokért nem igényelhet semmilyen díjat sem a szövetekezettől, sem a pincze tulajdonosától, hanem az alapszabályok 1. §-nak f) pontja értelmében csak a szoros értelemben vett utazási költségei (vasuti menetdíj a II. kocsiosztályra, bérkocsi-díj a vasuti állomásoktól vagy állomásokhoz s tengelyen tett utazásoknál

*) V. ö. a 40-ik sz.-ban közöltekkel.

a távolság szerint két lóra számított szabályszerű posta hajtópénz) megtérítésére van igénye. Ha a pincze tulajdonosa saját fogatát bocsátotta a pinczemeszterrendelkezésére, a pinczemeszter az illető utszakaszra eső póstalajtópénzt nem számíthatja fel.

Azon pinczék meglátogatásánál, a melyek tulajdonosai nem szövetségi tagok, a pinczemeszternek a fennebb jelzett költségeken kívül még az illető pinczetulajdonost terhélő 2, azaz két forint napi dijra van igénye.

Az utazás közben, vagy a székhelyétől távol töltött idő alatt az elutazás időpontjától a hazaérkezés időpontjáig éjjeli 12 óra előtt vagy után megkezdett, de be nem fejezett nap teljes napnak számítatik s a pinczemeszternek arra is igénye van a teljes 2 frt napidijra.

A pinczemeszter emez utazásai költségeit s a nem szövetségi tagok tulajdonát képező pinczék meglátogatása közben töltött időre eső napi díjait azok az összes pinczetulajdonosok tartoznak aránylag viselni, a kik a pinczemeszter működését igénybe vették; a napi díjak összege azonban aránylagosan csak ama pinczetulajdonosok által térítendő meg, a kik nem tagjai a szövetségnek.

A pinczemeszter utazási költségeit és napidijait nem számíthatja fel közvetlenül a pinczetulajdonosoknak s nem követelheti tőlük azok közvetlen kifizetését, hanem köteles a fentiek szerint felszámítható utazási költségeiről és napidijairól szerkesztett számláját minden utazás befejeztével a szövetséget igazgatóságának benyújtani.

Az igazgatóság a számlát a fentiekhez képest megvizsgálja és érvényesíti, a pinczemeszternek járó összeget neki kifizeti s a számla összegét a fennebb részletezett módon az érdekelt pinczetulajdonosok téhére aránylag felosztván, a terükre eső rész-összegeket általuk megtérítetteti.

Budapesten, 1891. augusztus hó 31-én.

A minster helyett:

Fejér.

*****

Szakirodalom.

„Jó egészség naptára.“ Életre való eszméje volt az országos közegészségi egyesületnek, mely derekasan küzd a közegészségügy érdekében, hogy egy igazán zamatos magyar nyelven irt népies kalendáriumot adott ki az 1892-ik évre „Jó egészség naptára a magyar nép számára“ czim alatt Már maga a gyönyörűen festett boríték — Cserépy jónévű festőnek műve — figyelemreméltó és magasan kiválik minden ilyenműek közül. A szép füzet kalendáriummal kezdődik és aztán következnek kitűnő rajzokkal tüszerezett jókedvű és komoly elbeszélések, versek és cikkek, számra nézve nem kevesebb 27-nél. Nem úgy, mint holmi ponyvakalendáriumokban, elavult cikkek, hanem mind eredeti és eleven, előkelő írónk és orvosaink tollából. Hogy csak néhány nevet említsünk: Ágai Adolf (Forgó bácsi), György Aladár, Rákosi Viktor, Tóth Béla, Gerő Ödön, Bernát István s a doktorok közül Fodor József, Csatóry Lajos, Dollinger Gyula, Csapodi István, Gerlóczy Zsigmond, Hankó Vilmos, Sassy János, Kóssa Gyula, Reich Lajos, Feleki Sándor és a kalendárium szerkesztője Faragó Gyula irtak bele. Gyöngye a nevetetű elbeszélésnek a „nagyfejű Boldizsár története“, humoros a „falusi pihenő“, érdekfeszítő a „menyország kisbírója“, „Hogyan tanult meg István gazda hajlékot építeni“, „Tary Mátyás“, „Testvér-gyilkos“ és még több más. Kedves versekbe van szedve „A gyermek ápolása“, nemkülönben jók: „A jó egészség fentartásáról“ és „A magyar vér“ czimű versek. Ezután jönnek adomák és végül a „hasznos tudnivalók“ rovatában a legkülönbözőbb bajokra vonatkozó jó tanácsok, p.

hogyan kell bánni a mérgezett, fuladozó, égett, sebzett, veszett kutya marta emberekkel, beteg gyermekekkel, hogyan kell jó kutat ásni és még sok mindenféle hasznos tudnivaló az élet és egészség apró és nagy bajaiban s az egészet egy utmutató fejezi be szegény betegek számára, kik ismeretlenek Budapesten, ha valamely klinikát vagy kórházat akarnak fölkeresni. A kalendáriumban különben minden benne van, a mi a többiekben, pl. országos vásárok stb. Ára 30 kr. csak; mely összeg dr. Réczey Imre tanár urhoz küldendő — Budapest, muzeám-körut 9. sz.

Magyar Szén-Ujság. Hézagpótló lap jelenik meg Dr. Roden Ernő szerkesztése alatt július 1-je óta e czimen. E lap nemcsak a magyar köznépar és köznéparokédelem érdekében száll sikra, hanem tanulmány tárgyává teszi a koaks, faszén és tüzfát illető kérdéseket is. Célja tehát a magyar köznépar minden téren emelni; a magyar köznépar-üzem behozatalát támogatni és ez által azt érni el idővel, hogy a köznépar külföldről való behozatala szükségtelemmé váljék, vagy legalább amennyiben az ki nem kerülhet volna, azt csak magyar czégek eszközöljék. Célja továbbá a magyar szénkereskedés szilárd alapra fektetését előmozdítani s e téren az állapotok javításán munkálui. Ezekből láthatólag e lap ugyszólva nélkülözhetlen tényezője az érdekelt köröknek. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt.

Vegyes közlemények.

— **Felhívás Erdély gyümölcstermelőihez.** Ugy az erdélyi gazdasági együlethez, mint ezen közlöny szerkesztőségéhez kérdések intéztettek nemes faj gyümölcsök beszerzési helyei iránt, azon kívül a gazdasági egyület titkára megszerezte az összes belföldi gyümölcskereskedők név- és lakjegyzékét s lépéseket tett a külföldiek megszerzése iránt is; miért is felhívjuk az erdélyi gyümölcstermelőket, hogy eladó gyümölcskészletüket, — faj, minőség és mennyiség szerint — s annak métermázsánkénti árát, az erdélyi gazdasági egyület titkári hivatalához, Kolozsvár, haladéktalanul jelentsék be, hogy ugy a kérdezősködő, mint az összes gyümölcskereskedőkkel közölhessük. Az erdélyi gazdasági egyület titkári hivatala.

— **Tájékoztató gyümölcsfa-oltványok** megrendelése iránt. Az erdélyi gazdasági egyület köztelke f. október hó 1-ével állami kezelésbe menvén át, annak felügyelete és vezetése a földm. m. kir. ministerium által Ritter Gusztáv kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet-i főkertész urra bízott, tehát a gyümölcsfacsemeték megrendelése és ezek árának lefizetése is ezután nála Kolozsmonostoron (posta ott helyben) eszközölendő.

— **Szüreti tudósítás. Tuba Lajos k-monostori m. kir. gazd. tanintézet-i tanár ur,** a tanintézet szőlőjében lefolyt szüret eredményéről a következőkben volt szives tájékoztatni: Hétfőn, f. hó 12-én szüreteltünk, szép idővel, de nem nagyon szép eredménnyel. A tavalyi szinte szegény eredményhez viszonyítva, 26 % -al lett kevesebb. A minőség azonban jó, a mint az alábbi kimutatás illusztrálja:

Tramini	czukor 21. %	sav 1.1 %
Malvási	20.5 %	0.9 %
Sylvani	15. %	1.2 %
Barát	23. %	1.1 %
Riesling rajnai	17.1 %	1.2 %
Oportó	16. %	0.9 %
Burgundi kék	18.1 %	1.0 %
Burgundi fehér	17.5 %	0.85 %
Az összes must	18.1 %	1.05 % *)

*) Kérjük olvasóinkat, sziveskedjenek saját vidékük szüreti eredményéről bár néhány sorban szintén értesíteni lapunkat. Szerk.

— **Az erdélyi gazdasági egyület állatkiállítási szakosztályának az együleti irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladó állatok vannak bejelentve:**

4 darab herélt hámos ló.

500 darab orbáncz ellen oltott malacz.

1 darab mezősegi tenyészbika 1 1/2 éves.

1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.

1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testű.

124 darab 1 1/2 éves erdélyi magyar tinó.

Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egyület titkári hivatala Kolozsvárt (belkőzéputca 11. sz.)

— **Az országos fillokszera-bizottságot** a földművelési miniszter a mai napra hívta egybe. A bizottság tárgyalni fogja a már oly akut vesszőforgalom kérdését, szőnyegre kerül továbbá a bizottsági tárgyalások folyamán a black-rot, illetve a vesszőbáhozatali tilalom kérdése, mely talán még sokkal fontosabb, mint az első. Az ország érdeklődése mindenestre ezen kérdésnél összpontosul, ennek helyes megoldásától függ nagyrészt szőlőink gyors rekonstrukciója. A harmadik kérdés a peronospora-vész, mely ez évben szőlőtermésünk 3/5-részt tette tönkre. Végül a fillokszera elleni védekezés egyes kérdéseit is fogják tárgyalni, hogy az újabb tapasztalatok nyomán melyiket volna a leghelyesebb erősen támogatni ugy az állam, mint az egyesek részéről.

— **Mustédesítés. Nem eléggé édes mustot** czukor hozzátétellel lehet javítani. A teljesen kifogástalan mustnak 20—22% czukortartalma van. Az ugynevezett vinkók mustjainak czukortartalma alig több 6—10%-nál. Minthogy a normális szesztartalom 10—11% és két kilogramm czukor erjedéséből keletkezik egy liter alkohol, ennél fogva föltéve, ha csak gyenge mustra van kilátás, 10—14 kilogramm czukrot kell egy hektoliter musthoz adni. Az édesítésre szánt kandisz-czukrot fel kell oldani annyi vízben, a melyben tejjesen felolvad és hozzá kell a musthoz tölteni s átengedni erjedésnek. Ezen neme a mustjavításnak nem inszolid és Franciaországban, mint jogosult eljárás, általános gyakorlatban van.

— **Házi gomba ellen jónak bizonyult** a következő keverék: 950 grm. közönséges sötét és 50 grm. porrá tört borsavat jól össze kell keverni és 5 liter forrásban lévő vízzel feloldani. A forró oldatot néhány napi időközben kétszer rá kell kenni ecsettel vagy szivacsossal, a fára, az üregeknél, hasadékoknál pedig be kell fecskendezni a védendő vagy más inficiált fa részekbe. Nedves pinczékben ezenkívül a levegőt oltatlan méz odatevése által ki kell szárítani.

— **A tölgyfa jóságának megvizsgálására** a következő eljárás ajánlható. A szilárdság, keménység és tartósság tekintetében megvizsgálandó fákból 1—1 1/2 kg. súlyu s lehetőleg egyenlő száradtságu darabkákat kell pontosan megmérni s aztán 2—3 napig vízben áztatva, újra megmérni. Esztregályos munkákra, parkettának, butornak már most az a fa legjobb, a mely legkevesebb vizet vett fel, illetve súlyban legkevésbé gyarapodott. Megjegyzendő azonban, hogy a száradtságu fokán kívül még a fa kora is figyelembe veendő.

— **A burgonyaszarak használata.** A burgonyaszarakat sok helyen künn a földön hagyják elpusztulni. Igaz, hogy ott sem pusztul el haszontalanul, mert a talajt trágyázza, de más módon talán még jobb hasznát lehet venni. Az összegyűjtött szarakat a juh-akolban lehet használni, a hol a juh-ganajt szaporítja; vagy komposztot csinálunk belőlük. E célból egy vagy több nagyobb rakásra hányjuk, egy ideig rothadni engedjük s aztán ugy kezeljük, mint a taraczkot a komposztban. Ezenkívül alomnak is használhatjuk. Elégetni csak akkor kell, ha attól lehet tartani, hogy a burgonyabetegséget terjeszthetik.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legujabb jelentés. Buza-kinálat jó; vételkedv gyengébb. Buza 75—80 kg. 10 frt 30 kr.—11 frt. Rozs 70—72 kg. 9 frt 70 kr.—9 frt 85 kr. Arpa 60—66 kg. 5 frt 90 kr.—8 frt 75 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 05 kr.—6 frt 15 kr. Zab 39—41 kg. 5 frt 90 kr.—6 frt 15 kr.

N.-Várad. Október 13. Tiszta buza 7 frt 22 kr. Elegybuza 6 frt 45 kr. Rozs 6 frt 20 kr. Arpa 3 frt 86 kr. Zab 2 frt 15 kr. Törökbuza 3 frt 43 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt. Alomszalma 1 frt 20 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.
(Árak krajzáróban.)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csikseroda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erszébet-város	Fogarás	Gy.-Szout-Miklós
Tiszta buza	hl.	820	750	—	750	750	—	875
Elegy buza	„	760	680	—	525	650	—	—
Rozs	„	600	550	—	520	600	—	500
Arpa	„	450	400	—	—	—	—	500
Zab	„	260	225	—	200	500	—	200
Törökbuza	„	500	550	—	400	600	—	400
Széna	q.	200	300	—	230	220	—	180
Szalma	„	80	100	—	200	120	—	50
Túzifa	km	260	240	—	240	220	—	180
Marhahus	kg.	52	32	—	40	44	—	40
Október		9	14	—	14	10	—	10

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Nézd-Vá-sárhely	Maros-Vá-sárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	hl.	750	740	970	680	—	730	700
Elegy buza	„	665	—	830	615	—	630	520
Rozs	„	610	540	860	560	—	580	520
Arpa	„	—	400	450	—	—	420	—
Zab	„	250	240	500	225	—	220	230
Törökbuza	„	425	440	455	315	—	390	420
Széna	q.	350	350	150	110	—	160	140
Szalma	„	200	100	100	75	—	110	120
Túzifa	km.	250	250	300	230	—	325	230
Marhahus	kg.	46	44	48	43	—	52	48
Október		10	15	15	15	—	16	15

A piaci czikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Ujvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	780	700	725	650	700	—	—
Elegy buza	„	650	650	580	600	600	—	—
Rozs	„	550	520	485	575	520	—	—
Arpa	„	280	350	340	425	—	—	—
Zab	„	230	200	215	300	225	—	—
Törökbuza	„	380	350	315	400	425	—	—
Széna	q.	350	200	160	250	300	—	—
Szalma	„	150	130	100	150	150	—	—
Túzifa	km.	160	180	220	180	240	—	—
Marhahus	kg.	44	44	40	40	40	—	—
Október		12	12	15	10	13	—	—

Kolozsvár, 1891. okt. 15. Tisztabuza 8 frt 75 kr. — 10 frt 25 kr. Rozs 7 frt 80 kr. — 8 frt 30 kr. Törökbuza 4 frt 50 kr. — 4 frt 70 kr. Zab 4 frt 80 kr. — 5 frt. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marhahus 52 kr. kg.

Allatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár okt. 15—16-án. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 380 drb; eladatott 200 drb. Ló felhajtattott mintegy 10 drb; eladatott 4 drb. Juh felhajtattott m. e. 100 drb; eladatott 56 drb. Sertés felhajtattott m. e. 600 drb; eladatott 348 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Október 9-én. Heti átlag árak: magyar válogatott áru 320—380 kgr. nehéz 46—47 kr; 280—300 kg. nehéz 48—48½ kr; vidéki könnyű sertés 49—50 kr; szerb 46—48 kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. Elcségarak: Tengeri 6 frt 50 kr; új arpa 6 frt 70 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti állatvásár október 13-án és 14-én (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 630 drb; eladatott 320 drb. Ló felhajtattott 410 drb; eladatott 181 drb. Sertés felhajtattott 2000 drb; eladatott 1600 drb. Általános irányzat: élénk.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR. *)

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön meg-
térítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő 5% magyar papíráradék és a 4% magyar aranyáradékkötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra; ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében új szelvény-ívek fognak kiadatni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

FOLLY VICTOR

18 (20—32.)

bank- és pénzváltó-üzlete
KOLOZSVÁRT.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerk

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetők, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél czime is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdász, ki önállóan

is működött. Czime a kiadóhivatalban B. A jegy alatt megtudható. Monostori gazdasági tanintézetet kitűnően végzett, Királyhágón innen és túl nagy gazdaságokat 11 éven át önállóan kezelt családos gozdatiszt, magyar, német és ro-

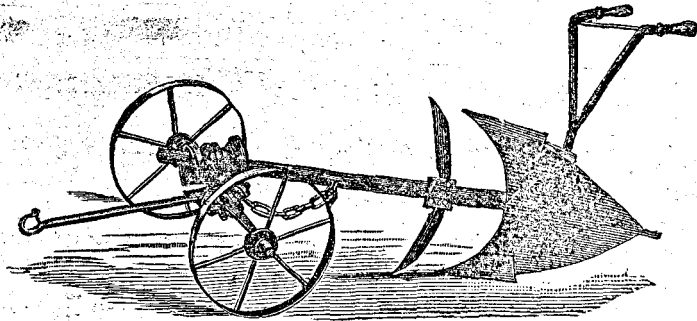
mán nyelvét bírja, „Fix adminis-tratió“ melletti kezelést, avagy ön-országban saját bérelt pusztai gaz-daságát vezette. Czimet a kiadó-hivatal megadja.

Udvarbírónak ajánlkozik egy kö-zépkorú, nagy gyakorlattal bíró,

Eladás és vétel

Keresetik egy 500—600 holdas

Eladó fajgalombok! czim a szer-
kesztőségénél.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (42—52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, külfordautoza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malom-szerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiból, nevezetesen egyes, kettős és három borozás-ékék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronák, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses figyelmét bel-monostor-utca l. sz. alatt, plébániai palotában levő

BUTOR-RAKTÁRUNKRA

felhívni,

a hol nagyobb részt itt Kolozsvárt, saját kárpitos- és asztalos-üzletünkben készült fényes és fénytelen ebédlő- és hálószoba-berendezések,

CONSOL- ÉS FALI-TÜKRÖK, TOILETTE-TÜKRÖK, töltött Salon-garnitúrák, ruganyos és lószór-matraczók,

szőnyegek, ablak-függönyök, butor-szövetek

a legjutányosabb árban kaphatók.

Elvállalunk mindennemű kárpitos- és asztalos butor-munkák átalakítását és javítását.

Kérjük a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

Alázatos tisztelettel

GAAL és SCHRAMMER,
kárpitosok.

14. (10—10.)

BALOGH JÓZSEF

PUSKAMŰVES ÉS MECHANIKUS KOLOZSVÁRT

Van szerencsém a n. é helyi és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlani **fegyver- és lőpor-raktáramat**, melyet főtér, Báró Radák-ház, hátul az udvaron minden e szakmába vágó vadászati kellékekkel elláttam, u. m: fegyverek a legközönségesebbtől a legjobb minőségig, lefoucheux és lancaster, továbbá szobafegyver, szobapisztoly és revolverek nagy választékban.

Lőporok különböző minőségben, serétek, golyók, üres és kész töltények a legjutányosabb árakban s mindenkori raktáron kaphatók.

Fegyverjavításokat, becseréléseket, villanycsengők bevezetését, villámhártókat a legújabb szabadalom szerint eszközölök.

Továbbá galvanoplasztikai munkákat, u. m. aranyozás, ezüstölés, nikelzés stb. a legjobb kivitelben és jutányosan teljesítek.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölök.

Becses pártfogását kéri.

teljes tisztelettel

BALOGH JÓZSEF.

45. (17—20)

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főtér 13. sz. a (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékiileg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénzemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoztak, hogy t. megbízóimnak mindenkori a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (42—52.)

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják **gyümölcsfák, rózsatövek** nemesítésére, **beteg fák** gyógyítására. **Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta.** Kapható (9.) (42—52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30

300 „ „ „ „ —85

150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntette lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításokon dícsérő-oklevéllel, a lüttichi kiállításán arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

Az „ERDÉLYI GAZDA“ részére

HIRDETÉSEK

a legolcsóbban számítva fölvetetnek

a

kiadóhivatalban.

HIRDETMÉNY.

Torda rendezett tanácsu város tanácsa részéről a városnál az ujonnan rendszeresített **kertészi állás** elnyerésére, melylyel **500 frt fizetés, szabad lakás, vagy ennek megfelelő lakbér** és a város területén létesítendő **műkert évi jövedelmének ösztöndíj czimen 30%-a** javadalmazás jár, pályázat nyitattik.

Felhivatnak azért pályázni kívánók, kertészeti oklevél és gyakorlati bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaiknak folyó év **október hó 20-áig** Torda város tanácsához leendő benyújtására.

Torda város tanácsától.

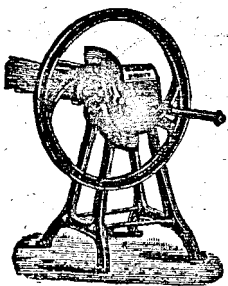
72. (2—3.)

Torda, 1891. szeptember 24-én.

A polgármester helyett:

KORODI IMRE,
aljegyző.

CSONGVAY DOMOKOS,
tanácsos.

Az összes idei kiállításokon, u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Vácott legelső és legmagasabb kitüntetés: **Nagy díszokmány!**

GYÁR:
Mosonban.
(Alakult 1856.)

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára.

FŐRAKTÁR:
Budapest.
VI., Váci-körut 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi idényre, legújabb szerkezetű **szeccsa- és répavágóit**, úgy kézi, mint erőhajtásra. Répa- és burgonya-mosóit, darálókat, „kis óriás“ csutkás tengeri darálót, tengeri morzsolókat. A legnépszerűbb **Hungaria-Drill**, „Balance-Drill“ **hegyi sorvetőgépeit**, **szórvetőket, ekéket, Laacke-féle boronákat** úgy szántóföldre, mint rétekre, ugyazinté mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

61. (16—26.)

➡ Árjegyzékek bérmentve küldetnek. ➡

Takarmányozási előirányzat az 1891. év november 1—1892. május 20-ig.

Összedíltotta: Ásványi Lajos.

ERDELYI GAZDA.

XXIII. 43. szám

Időszak	Takarmányozandó állatfajok száma, élősúlya és a takarmányozás időtartama	A takarmányfélék megnevezése	A takarmányféléknek naponkénti és darabonkénti elemzési adatai Wolff szerint					Összes szükséglet																	
			adagai	szerves anyagok				tápanyag mint 1...	széna v. sáru	vörös lóher	luczerna	zabos bükköny	tavaszi szalma	polyva	takarmány répa	árpa	zab	tengeri	maláta-csira	korpá	tej	só	alom-szalma		
				Emészthető anyagok	fehérje	szénhydr.	zsír																		
Egész évad alatt	Hámos ló 7 drb. Elősúly 600 kg. Tak. időtartama: XI/1—V/20-ig. 201 nap. 201 × 7 = 1407.	Széna	8	6.096	0.736	3.424	0.120	11256																	
		Arpaszalma	4	3.264	0.052	1.624	0.020					5628													
		Zab	5	4.150	0.400	2.215	0.235									7035									
		Só	0.010																					14.070	
		Alomszalma	4																						5628
		Összeg		13.510	1.186	7.263	0.375	1: 6.9	11256				5628			7035								14.070	5628
		Alaptakarmány		13.500	1.080	6.720	0.360	1: 7.0																	
		Széna	4.5	3.510	0.333	1.878	0.058	28944																	
		Vörös lóher	5.0	3.875	0.425	1.910	0.085		32160																
		Tengeri szár	5.0	4.035	0.055	1.850	0.015					32160													
Só	0.025																						160.500		
Alomszalma	4.0																								
Összeg		11.420	0.813	5.636	0.158	1: 7.4	28944	32160			32160												160.500		
Alaptakarmány		12.000	0.800	5.650	0.150	1: 7.5																	160.500		
Zabos bükköny	5.0	3.805	0.360	1.750	0.053	2814				2010															
Széna	7.0	5.460	0.318	2.919	0.091																				
Zab	3.0	2.490	0.243	1.329	0.141										1206										
Só	0.025																						10.050		
Alomszalma	4																								
Összeg		11.755	1.118	5.998	0.287	1: 6.0	2814			2010					1206								10.050		
Alaptakarmány		12.000	1.250	6.750	0.300	1: 6.0																			
Luczerna	7.5	5.835	0.705	2.122	0.075				13725																
Répa	20.0	2.240	0.220	2.000	0.020																				
Zab-polyva	2.0	1.514	0.032	0.720	0.012						3660		36600												
Rozskorpa	1.5	1.249	0.153	0.693	0.054																				
Tengeri-dara	0.5	0.420	0.042	0.333	0.024																				
Árpa-dara	0.5	0.417	0.041	0.294	0.008									915		915									
Só	0.025																						45.750		
Alomszalma	4																								
Összeg		11.675	1.222	6.132	0.193	1: 5.4			13725			3660	36600	915		915						2745	45.750		
Alaptakarmány		11.520	1.200	6.000	0.192	4: 5.4																			
Vörös lóher	4.0	3.100	0.340	1.528	0.068																				
Zabos bükköny	4.0	3.044	0.288	1.400	0.044					10800															
Zab-polyva	3.0	2.271	0.048	1.095	0.018						8100														
Maláta-csira	2.0	1.654	0.388	0.900	0.034																	5400			
Rozs korpá	0.5	0.416	0.061	0.231	0.018																	1350			
Répa	10	2.120	0.110	1.000	0.010								27000												
Só																							67.500		
Alomszalma	4																								
Összeg		11.505	1.235	6.157	0.192	1: 5.3		10800		10800		8100	27000									5400	1350		
Alaptakarmány		11.520	1.200	6.000	0.192	1: 5.4																			
Széna	7.0	5.341	0.644	2.996	0.195	10500																			
Arpaszalma	4.0	3.264	0.052	1.624	0.020						6000														
Zab-polyva	0.5	0.378	0.008	0.183	0.003							750													
Maláta-csira	2.0	1.654	0.388	0.900	0.034																	3000			
Rozs-korpa	1.0	0.833	0.122	0.462	0.036																	1500			
Só	0.025																						37.500		
Alomszalma	4																								
Összeg		11.470	1.214	6.160	0.193	1: 5.4	10500				6000	750										3000	1500		
Alaptakarmány		11.520	1.200	6.000	0.192	1: 5.4																			
Téj	1.5	0.177	0.048	0.075	0.054																		3015		
Sáru	2.0	1.524	0.184	0.856	0.030		4020																		
Zab	0.5	0.415	0.049	0.221	0.023										1005										
Só	0.005																						10.050		
Alomszalma	1																								
Összeg		2.116	0.272	1.159	0.107	1: 5.9	4020								1005								3015		
Alaptakarmány		2.333	0.333	1.366	0.100	1: 5.0																			
			Összes szükséglet					57534	42960	13725	12810	43788	12510	63600	915	9246	915	8400	5595	3015	345.720	59094			
			Készlet novemb. 1-én					50900	45330	15000	12000	42780	15000	70000	915	9246	915	8400	5595	3015	345.720	69000			
			Maradvány						2370	1275			2490	6400										9906	
			Hiány					6634			810	1008													

Egész évad alatt

H

HH

HHH

Egész évad alatt

Szekérverseney és lótenyésztési-díj-kiosztás Sz.-Udvarhelyen.

Sz.-Udvarhely f. évi október hó 15-én a nagyméltóságú magyar kir. földmívelésügyi miniszter ur által Udvarhely vármegye lótenyésztésének emelésére engedélyezett s Udvarhely-megye lótenyész bizottmánya által fennirt napon rendezett szekérverseney és lótenyésztési jutalomdíjak kiosztása megtartatott.

Ez alkalommal a nagyméltóságú magyar kir. földmívelésügyi miniszter ur által adományozott 200 frt, mélt. Léczfalya Gyárfás Domokos ur és több udvarhelymegyei birtokos által adományozott 62 frt, az erdélyi gazdasági egyesület által kiállítási szakosztálya által ajándékozott 100 frank (aranyban) és az erdélyi gazdasági egyesület titkára, Sz. Szakáts Péter ur által ajándékozott 20 frank (aranyban) azaz ez összesen 120 frankot és 262 frtot tevő összeg az Udvarhely-megye lótenyész bizottsága által folyó évi szeptember hó 14-én kibocsátott hirdetményben megállapított jutalmakra a következőleg osztatott ki:

I. Szekérverseneydíj kiosztások:

A szekérverseneyre bejelentett lovakat bíráló- és Pálfi Dénes, mint elnök, br. Kemény Béla, Ilyés Miklós cs. és kir. nyugalm. huszárezredes, Gyárfás Endre, Dániel Lajos és Ugron Gáspár tagokból álló bizottság által a versenyre bocsátott 8 fogat közül, a 16 kilométer hosszú pálya befutása után, elsőnek beérkezett sz.-udvarhelyi Ferenczi Károly fogatja 38 perc és 10 másodperc alatt.

Másodiknak beérkezett sz.-udvarhely Orbán Dénes fogatja 40 perc és 40 másodperc alatt.

Harmadiknak beérkezett sz.-udvarhelyi Pálfi Ferencz fogatja 42 perc és 48 másodperc alatt.

Negyediknek beérkezett kadiacsfalvi Hadnagy Lajos fogatja 45 perc és 42 másodperc alatt.

Ennek folytán a versenybírószám: Az első díjat 80 frt, sz.-udvarhelyi Ferenczi Károlynak; második díjat 100 frank (aranyban), sz.-udvarhelyi Orbán Dénesnek; harmadik díjat 25 frt, sz.-udvarhelyi Pálfi Ferencznek; negyedik díjat 20 frank (aranyban), kadiacsfalvi Hadnagy Lalosnak ítélte oda, minek folytán ezen díjak a helyszínén a nyerőknek ki is osztattak.

Ilyés Miklós cs. és kir. nyugalm. huszárezredes az ötödiknek beérkezett fogatnak 10 jutalmat ajánlván fel, ezen jutalom a versenybírószám által Dályai Sándor Dénesnek, kinek fogata 45 perc és 50 másodperc alatt érkezett be, lett oda ítélve és kifizetve.

II. Lótenyész jutalomdíj kiosztások:

A díj kiosztások Léczfalya Gyárfás Domokos elnökle alatt, br. Kemény Béla, Schweikofszky százados, Schmidt Ede állatorvos, Pálfi Dénes, Ugron Gábor, Dániel Lajos, Bodor Pál és Solymosy János szakértőkből alakult bíráló és díj kiosztó bizottság által a következőleg lettek eszközölve:

A) Pénzdíjak.

a) Az udvarhelymegyei székely földmives tenyésztők által sikerült szopó csikóval bemutatott anyakanczák közül:

Az első díj 40 frt, bogárfalvi Simó János 9 éves barna kanczájának; a második díj 30 frt, csehéfalvi Ambrus József 10 éves pej kanczájának és a harmadik díj 25 frt, dályai Szabó Ferencz 13 éves vörös kanczájának lett oda ítélve és az illető tulajdonosnak a helyszínén kifizetve.

b) Udvarhely vármegyei székely földmives tenyésztők közül három éves kancza-csikót csak is dályai Szabó Ferencz mutatván be, a megállapított 15 frt első díj a bizottság által nevezettnek íteltetett oda és lett kifizetve.

A második díj 10 frt pedig a bizottság egyhangú megállapodása alapján zetalaki se-

bestyén Mózes 6 éves fekete csikós-kanczájának lett oda ítélve.

c) A székely földmives lótenyésztők által bemutatott egy-két éves csikók közül a bizottság által az első díj 20 frt oczfalvi Német Balázs 1 1/2 éves csikójának; a második díj 10 frt, zombori Szitás András 1 1/2 éves csikójának és a harmadik díj 7 frt, dályai Szabó Ferencz 1 1/2 éves csikójának lett oda ítélve és az illető tulajdonosoknak a helyszínén kifizetve.

B) Diszoklevelek.

A nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter ur által az Udvarhely vármegye vagyonszerűbb osztályhoz tartozó földbirtokos lótenyésztők kiállított tenyészlovai megjutalmazására leküldött diszoklevelek a bíráló bizottság által következőleg osztattak ki:

Arany diszoklevél sz.-udvarhelyi Kovács Domokosnak arany sárga színű csikós-kanczájáért.

Ezüst diszoklevél bikafalvi Bedő András ev. ref. lelkésznek sikerült szopó csikóval bemutatott 7 éves pej anya-kanczájáért.

Bronz diszoklevél sz.-udvarhelyi dr. Nagy Sámuelnek sikerült szopós csikóval bemutatott 14 éves auya-kanczájáért.

Arany-diszoklevél bikafalvi Bedő Andrásnak bemutatott 1 1/2 éves és kitünő kancza-csikójáért.

Bedő Andrásnak kívül más földbirtokos 1—2 éves csikó bemutatva nem lévén, az ezüst és bronz diszoklevelek kiadhatók nem voltak.

Öszinte köszönet gyümölestársainknak.

Ismeretes immár e lap tisztelt olvasói előtt is, hogy erd. gazd. egyesületünk a folyó okt. hó 3—13 napjain az országos kertészeti egyesület által rendezett gyümöleskiállítás és gyümölesvásár alkalmával elsőrendű egyleti aranyérmert nyert.

Eppen ez okon hálás szívvel és jól eső érzéssel nyilvánítok köszönetet — szakosztályunk nevében — mindazon gyümölestermelő, s illetve gyümölesész társainknak, a kik meghallgatva a sept. 19-én ez ügyben intézett szerény fölhívásunkat, szivesek voltak a szakosztályunk által összeállított alma-körte-kollektiót hozzájárulásukkal e kitüntetésre segíteni.

Alig pár évtizede, hogy szakosztályunk e tárgygyal — a szó szoros értelmében — szigorú skrupulózitással foglalkozik, — minden hét szerda estéjén megtartva a pomologikus összejöveteleket, — s már is hangosan beszél az elért siker. Bárhol történjenek is kiállítások (mint most a többek közt Deésen és Bpsten), az általunk, t. i. egyesületünk által *nagyban való termelésre* ajánlott fajaink kezdik az ország minden részében, szembetűnőleg játszani a méltán megérdemelt, utbaigazító főszerepet. Ily célból vivők ez alkalommal is „*választottainkat*“ Bpstre. S úgy vélem, s erősen hiszem is, hogy nem sértődik meg senki és semmiféle egyesületi törekvés, ha kimondom, hogy most is a *mi gyűjteményünk volt igazában mérvadó* arra, hogy az annyi száz meg százféle közt hogyan igazodhassék el a termelő, s illetve az ügy iránt komolyan érdeklődők serege.

Fogadják tehát névszerint is öszinte köszönetünket (a többek közt) dr. Boér Jenő (Tövis), Darkó Lajos (M.-Pogocsa), Gerendi István (Sövényfalva), gr. Haller János (Héviz), Miksa Elek (Hadrév), Özv. Nagy Tamásné (Vajdaszt-Iván), Nagy Dániel (helytt), Ritter Gusztáv (K.-Monostor), Szabó Sámuel (helytt), Szász Lajos (helytt), Zonda László (helytt), Vajda Károly (Boós), Farkas Sándor titkár-segéd és még egy pár buni, tordai és n.-enyedi jeles társaink kiválóan szép küldeményükért és szives közreműködésükért.

Kolozsvárt, 1891. okt. 21.

ügytársi tisztelettel
Szentgyörgyi Lajos,
gyüm. szakoszt. elnök.

Trodalom.

Törvényhatósági Naptár. Toldi László főlevéltárnok a Törvényhatósági Naptár 1892. folyamára hirdet előfizetést. E munka, mely első évfolyamában egy kis, zsebkönyv alakú füzet volt, ma már egy közel 700 lapra terjedő, nagy 4-rétű köteté nőtte ki magát. Évről-évre bővül és tökéletesedik. Az új folyam egész sereg javitást, újítást, bővülést tartalmaz, melyek felsorolása hasábokat venne igénybe. Azért is, csak hármat emelünk ki. Egyik a nagyközségek kimutatása. Hatvan kérdésre felel minden egyes nagyközségnél; e kérdések a községek valóságos fotografiáit adják, a mennyiben kitüntetik annak közigazgatási, népesedési, nyelvi, felekezeti, gazdasági, társadalmi, vagyoni, ipari, iskolai viszonyait; felvilágosítást adnak a község hovatartozandóságáról, vallási, igazságügyi, pénzügyi, közlekedési, hadügyi, bányászati, erdészeti, kulturmérnöki, mentelepeli s egyéb szempontokból stb. A körjegyzőségek rovata egészen új és ebben betürosor sorrendben soroltatnak fel a körjegyzőségek, közigazgatási viszonyaik s a körjegyzők nevei. A harmadik újítás az, hogy fel vannak véve az országban levő pénzügyintézetek, iparos- és részvénytársaságok, biztosító intézetek stb. a szükséges kimutatásokkal. Ára-füzve 1 frt 30 kr, kötve 1 frt 50 kr. Ajánljuk olvasóinknak.

Vegyes közlemények.

— Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya f. évi október hó 20-án egy. alelnök báró Jósika Gábor elnökle alatt ülést tartott, melynek jegyzőkönyvi kivonatát jövő számunkban közlendjük.

— Mezőgazdasági és vetési-állapot, gazdasági munkálatok Erdélyben okt. 3—16. *Törökbuza.* Törését bevégezték. A termés csaknem mindenütt kielégítő, néhol jó, sőt itt-ott kitünő, bár némely helyeken gyenge eredményt adott. A későbbi vetésüt, különösen Alsó-Fehérmegyében az idő előtt beállott derek leforrázték. A *burgonya* többnyire apró gumót hozott. Szenvedett a férgektől s egerektől ugyan, de a rothadástól ment maradt. Átlag közepes termést adott. A *czukor- és takarmányrépát* szedik. Legtöbb helyen gyenge termést nyújt. A *szőlő* szüretelése bevégezéshez közeledik. Néhol közepes termést ad ugyan, de tulnyomólag csak gyengén fizet.

Őszi vetés még kevés van, s a mi van, annak is egy része rosszul kelt, esőt kíván. Fogarasmegyében a repce-vetést a féreg pusztítja.

A vetési munkálatokkal a nagy szárazság miatt megkésték a legtöbb helyen, sőt a vetést többnyire meg sem kezdték. Átlag legelőll állnak e tekintetben Szolnok-Dobokamegyében, hol volt egy kis eső.

— A gyümölesészeti szakosztály tagjait tisztelettel kérem, sziveskedjenek folyó hó 28-án (szerdán) kezdve a szakosztályi üléseken mindig 5 órakor, lehető pontossággal megjelenni, hogy a több helyekről s kiváltképp a kerti kiállításról rektifikálás céljából hozzánk küldött alma, körte fajokat kellő tanulmány tárgyává téve, a belénk helyezett bizalomnak eleget tehessünk *Szentgyörgyi*.

— Az idén termett törökbuza soron kívüli szállítása. A kereskedelmi miniszter tekintettel arra, hogy az új törökbuza gyors romlásnak van kitéve, megengedte, hogy a zsákokban vagy ömlesztett állapotban feladáshoz kerülő ez évi termésű morzsolt tengeri minden egyéb áru és gabona szállitmány előtt első sorban rakassék be a kocsikba és szállitassék el. Ezen intézkedés folyó évi október hó 20-tól kezdve visszavonásig, de legkésőbb a jövő évi február hó végeig marad érvényben.

— Az országos filloxera-bizottság lapunk múlt számában jelzett ülését megtartotta

Budapesten. A bizottsági tagok tekintve az érdekes tárgysorozatot, igen nagy számban jelentek meg. A gyűlést gróf Bethlen András földmivelési miniszter 1/2 11 órakor nyitotta meg. Az országos filloxera-bizottság a francia veszők behozatalát feltételeken megengedte, ugyanazonban, hogy azok ugy Franciaországban a helyszínen, mint a határon 1%-os ecetsavas rézoldattal desinficiáltassanak. A mi a felkarolandó védekezési irányokat illeti, erre nézve határozott véleményt, hogy úgy mondjuk irányjelölést nem mondott s nem adott a bizottság; ugy a francia, mint az eddigi hazai adatok vidékenként teljesen ellentmondó eredményeket mutatnak fel. Ajánlja azonban a bizottság, hogy a miniszterium elejtje a szövetkezeti eszmét, az egyesületeket részesítse kellő anyagi támogatásban azon célból, hogy ezek amerikai kísérleti szőlőtelepeket állítsanak föl. Ugyancsak célravezetőnek véli a bizottság, ha a miniszter oly módon mint eddig, de nagyobb mérvben, a községi telepek felállítását szorgalmazza, azokat ingyen vessző kiosztással támogatja. Hosszabb vita tárgyát képezte a peronopszóra elleni kötelező védekezés kérdése. Erre nézve kimondja a bizottság, hogy a védekezésnek kötelező kimondását nem tartja kivihetőnek s ép azért nem is ajánlja, hanem miután az egyes községeknek amugy is meg van a törvényben azon joguk, hogy a peronopszóra elleni védekezést saját területükön belül kötelezőleg kimondhatják, hasson oda a miniszterium a törvényhatóságok útján, hogy a községek az ezen védekezésre kötelező határozatot meghozzák.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonátözsde. Legújabb jelentés. Buzaüzlet iránya emelkedőben; Buza 75—80 kg. 10 forint 25 kr.—10 frt 95 kr. Rozs 70—72 kg. 9 frt 65 kr.—9 frt 80 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt — kr.—8 frt 85 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 05 kr.—6 frt 15 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 05 kr.—6 frt 35 kr.

N.-Várad. Október 20. Tiszta buza 7 frt 44 kr. Elegybuza 6 frt 56 kr. Rozs 6 frt 35 kr. Árpa 3 frt 52 kr. Zab 2 frt 15 kr. Törökbuza 3 frt 47 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt. Alomszalma 1 frt 20 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

Kolozsvár, 1891. okt. 22. Tisztabuza 8 frt 75 kr. — 10 frt 25 kr. Rozs 8 frt—8 frt 50 kr. Törökbuza 4 frt 50 kr.—4 frt 70 kr. Zab 4 frt 80 kr.—5 frt 20 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marhahus 52 kr. kg.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza . . .	hl.	820	700	960	—	750	—	—
Elegy buza . . .	"	500	600	920	—	650	—	—
Rozs	"	620	525	840	—	600	—	—
Árpa	"	450	400	—	—	—	—	—
Zab	"	250	225	560	—	400	—	—
Törökbuza . . .	"	500	500	580	—	500	—	—
Széna	q.	230	300	320	—	220	—	—
Szalma	"	80	100	160	—	120	—	—
Túzifa	km	260	240	220	—	220	—	—
Marhahus . . .	kg.	52	32	44	—	48	—	—
Október		23	22	20	—	17	—	—

A piaci cikkek	Mérték	Új-Fehérvár	Nézői-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza . . .	hl.	—	780	1000	680	740	730	—
Elegy buza . . .	"	—	—	880	610	640	630	—
Rozs	"	—	570	860	560	580	580	—
Árpa	"	—	400	450	—	430	420	—
Zab	"	—	250	500	230	240	220	—
Törökbuza . . .	"	—	440	500	315	440	390	—
Széna	q.	—	350	150	110	170	160	—
Szalma	"	—	100	100	75	120	110	—
Túzifa	km	—	250	300	230	325	325	—
Marhahus . . .	kg.	—	44	48	48	52	52	—
Október		—	22	22	22	23	16	—

A piaci cikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Szekély-Utvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza . . .	hl.	780	700	725	750	725	—	—
Elegy buza . . .	"	650	650	580	650	600	—	—
Rozs	"	590	520	485	600	520	—	—
Árpa	"	420	350	340	500	—	—	—
Zab	"	240	200	215	250	230	—	—
Törökbuza . . .	"	420	300	315	400	440	—	—
Széna	q.	350	200	160	200	250	—	—
Szalma	"	150	180	100	110	150	—	—
Túzifa	km.	160	180	220	180	240	—	—
Marhahus . . .	kg.	44	44	40	40	44	—	—
Október		19	19	22	17	20	—	—

Allatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár okt. 22—23-án. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 250 drb; eladatott 168 drb. Ló felhajtattott mintegy 12 drb; eladatott 7 drb. Juh felhajtattott m. e. 80 drb; eladatott 48 drb. Sertés felhajtattott m. e. 650 drb; eladatott 442 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Okt. 16-án. Forgalom: élénk. Heti átlag árak: magyar válogatott árú 320--380 kgr. nehéz 46 1/2—47 kr; 280—300

kg. nehéz 48—48 1/2 kr; vidéki könnyű sertés 48—49 kr; szerb 46—47 1/2 kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. Elcségarak: Tengeri 6 frt 40 kr; új árpa 6 frt 60 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen. Heti állatvásár. október 20-án (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 995 drb; eladatott 610 drb. Ló felhajtattott 675 drb; eladatott 400 drb. Sertés felhajtattott 2500 drb; eladatott 2117 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR.)*

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön megterítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő

5% magyar papírbetét és a 4% magyar aranybetét

egy részén az utolsó szelvény kerül

beváltásra; ennek esedékessége után csupán

a szelvény-utalványok benyújtása ellenében

új szelvény-ívek fognak kiadatni, melyeknek

beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

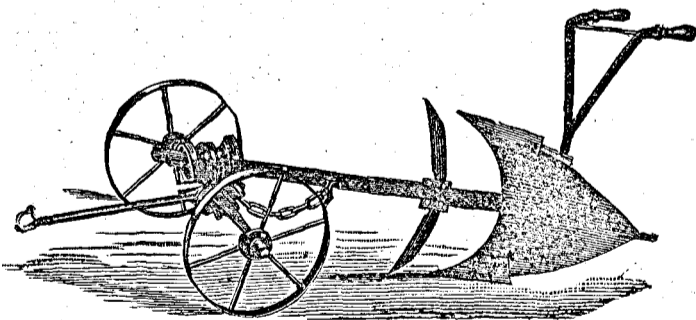
FOLLY VICTOR

18. (21—32.)

bank- és pénzváltó-üzlete

KOLOZSVÁRT.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje. [ ]

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (43—52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és három borozású ekék és taligák új szerkezettel váltó- vagy hegyi ekék és borozású, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelölő rosták, kukoricza-morzsolók, szőlő-zúzó, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyrészt közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Az „ERDELYI GAZDA,” részére HIRDETÉSEK

a legolcsóbban számítva fölvetetnek

a

KIADÓHIVATALBAN.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnének, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebbség összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdász, ki önállóan

is működött. Címe a kiadóhivatalban B. A. jegy alatt megtudható.

Monostori gazdasági tanintézetet kitűnően végzett, Királyhágón innen és túl nagy gazdaságokat 11 éven át önállóan kezelt családosi gozdatiszt, magyar, német és ro-

mán nyelvet bírja, „Fix adminisztráció“ melletti kezelést, avagy ön-országban saját bérelt pusztai gazdaságát vezette. Címét a kiadóhivatal megadja.

Udvarbíróknak ajánkozik egy középkoru, nagy gyakorlattal bíró,

Eladás és vétel.

Keresetetik egy 500—600 holdas

földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok N. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Eladó fajgalambok! czim a szerkesztőségénél.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főtér 13. sz. a. (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékiileg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvevényekkel való ellátása.

Utalványok kiállításai a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzüzetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgállok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (43—52.)

Kiváló tisztelettel FOLLY VICTOR.

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, beteg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható (9.) (43—52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1.30

300 „ „ „ „ —.85

150 „ „ „ „ —.45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntetve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításokon dícsérő-oklevéllel, a Lüttichi kiállításán arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

HIRDETMÉNY.

Torda rendezett tanácsu város tanácsa részéről a városnál az újonnan rendszeresített kertészi állás elnyerésére, melylyel 500 frt fizetés, szabad lakás, vagy ennek megfelelő lakbér és a város területén létesítendő műkert évi jövedelmének ösztöndíj czimén 30% -a javadalmazás jár, pályázat nyitattik.

Felhivatnak azért pályázni kívánók, kertészeti oklevél, és gyakorlati bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaiknak folyó év október hó 20-áig Torda város tanácsához leendő benyújtására.

Torda város tanácsától.

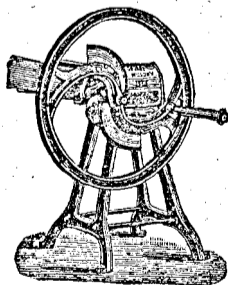
72. (3—3.)

Torda, 1891. szeptember 24-én.

A polgármester helyett:

KORODI IMRE,
aljegyző.

CSONGVAY DOMOKOS,
tanácsos.

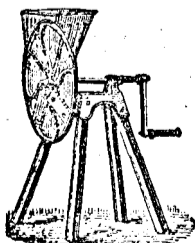

Az összes ideai kiállításokon, u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Váczott legelső és legmagasabb kitüntetés: Nagy díszokmány!

GYÁR:
Mosonban.
(Alakult 1856.)

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára.

FÓRAKTÁR:
Budapest.
VI., Váci-körut 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi időnyre, legújabb szerkezetű szecska- és répavágóit, úgy kézi, mint erőhajtásra. Répa- és burgonya-mosóit, darálókat, „kis óriás“ csutkás tengeri darálót, tengeri morzsolókat. A legnépszerűbb Hungaria-Drill, „Balance-Drill“ hegyi sorvetőgépeit, szóróvetőket, ekéket, Laacke-féle boronákat úgy szántóföldre, mint rétekre, ugyazint mindenemű gazdasági gépeket és eszközöket.

61. (17—26.)

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

csemetéiből felnevelt élősvény által lehetnek olcsón, biztosan és a kívánalomnak megfelelőleg megvédhetők. Az illatos levelű sövényrözsza előnyei a következők:

Gyorsnövésű, miért is helyes művelésnél már a harmadik-negyedik év végével oly sövényt szolgáltat, hogy azon sűrűségénél és nagyszámú tövisénél fogva ember, állat át nem hatolhat. Természeténél fogva azon áldásos tulajdonsággal bír, hogy rendkívül sarjképes, miért is mindig új meg új hajtásokkal bokrosodva sűríti a sövényt.

Kellő sűrűségét elérvén, hajtásai annyira megerősödnek, hogy mint említettett, vegetációjának negyedik évében ellentáll a nagyobb háziállatok behatolásának is, az ember pedig csak a rózsatövek kivágása által nyithat magának utat.

Bokrosodása az első öt évben legnagyobb s jellemző, hogy ezentul vegetációja inkább csak a meggyarapodott ágak erősítésére irányul, melyek vastagsága nem ritkán 2—3 centiméterre terjed. Gyökérhajtásai nem nyulnak soha a szomszédos területekre, mint például a licium (ördögcezna).

Gyarapodási tekintetben az illatos sövényrözsza ugyanazon előnyös tulajdonsággal bír, mint a bujtatott szőlővessző; megtartja ugyanis hajtóképességét, mi által az élősvénysorban netán előállott réseket könnyű szerrel bujtás útján egészíthetjük ki. Gyönyörű látványt nyújt május hó második felétől kezdve, majdnem 4 héten át az eleven piros színű bimbókkal és rózsaszínű virágokkal ellátott sövény, melynek levelei a tavasz kezdetétől késő őszig a másánczki almához hasonló kellemes illatot terjesztenek több száz méter távolra. E virágzásban levő rózsasövény olló alatt nevelve, parkok, kertek, nyári lakok, verandáknak stb. valóságos díszét képezhetik.

Virágai bő táplálékot szolgáltatnak a mézet gyűjtő méheknek; kiváltképpen pedig sok viaszt.

Ősz felé minden kiviritott rózsabimbó helyén élénkpiros rózsacsipke fejlődik, mely eltekintve attól, hogy bizonyos ideig szép látványt nyújt, sajátságos illatánál fogva oly kitűnő marmelade-ot (rózsacsipke-ízt) szolgáltat, mely finomságával és zamatosságával a kajszinbarack-ízt felülmulja. Ágaiba a nemes rózsafajok ép úgy beoajthatók, mint a vadrózsába, sőt erőteljes hajtása következtében kitűnően díszlenek. A sövény igen tartós, eddigi tapasztalatok szerint egy 25 éven tul élősvény még mindig erőteljes vegetációt mutat.

Ültetése és felnevelése egyszerű és olcsó. Minden méterre elég 6 darab gyökeres csemete, melynek darabja alig kerül egy krajczárba.

Az elültetés előtt szükséges a talajt 60 cm. szélességben, 60 cm. mélységben felásni, a felásott és porhanyóvá tett földbe akár öszszel a fagy beállta előtt, akár tavasszal ápril végéig ültethetjük el a csemetéket, ugy azonban, hogy a gyökerek koronája mindenesetre föld alá jusson.

Tavaszkor és a nyár folyamán kivált az első és a második évben annyiszor kell az ültetvényt megkapálni, a hányszor gyom mutatkozik. A harmadik évben csak egy párszor kapalandó, azután nincs több művelésre szüksége.

Nyesni kitűnően lehet, sőt ezáltal sokkal többet mutat; de okvetlenül nem szükséges, mert e nélkül is megkapja a megkívánt sűrűséget, két méternél magasabbra pedig nem nyulnak ágai

Igen nagy előnnyel lehet ezen sövényanyagot felhasználni a parkok bekerítésére, a hol az igazi sűrű díszkerítést képez a nélkül, hogy a kilátást elfogná s mindenesetere olcsóbb is és tartósabb, mint a sodrony-fonás. Továbbá nem kevésbé ezélszerű a házi-, gyümölcs- és konyhakerteket ozzel az élősvénnyel bekeríteni, miután sem az aprójószág, sem a vad rajta áthatolni nem képes.

Kísérlet ezélszerű vetési sortávolság meghatározására.

Sok gazdaságban még az a nézet, hogy a gabonaféléink sorvetése körül követett mai eljárás már teljesen megállapított dolog, azon nincs mit változtatni. Holott pedig ebben a kérdésben se lehet egészen sablonszerűen eljárni, a talaj, a fekvés, az éghajlati viszonyok sokféle módosítást tehetnek, olyannyira, mikép helytelenül cselekszik az a gazda, a ki nem igyekezik kísérletezés által állapítani meg, hogy saját gazdaságában és adott viszonyai között mily vetési sortávolság és mélység a legegészérűbb.

Hogy mily eltérések lehetnek a természetben csupán a sortávolság változtatása mellett is, azt mutatja az alábbi kísérlet, a melyet egy nagyobb alföldi uradalomban tettek. Hatsoros árpát vetettek márcz. 19—20-án három egy és ugyanazon táblából egymás mellett kihasított s egyenkint 11 k. hold 527 $\square$ nagyságu parcellára s a termést szintén egyszerre, július 18-án aratták. Sajnos, hogy az árpának az egyes parcellákon időközben netalán mutatkozó fejlődési különbségeit illetőleg nincsenek értesüléseink, de itt vannak a termés-adatok, a melyek voltak:

a) $3\frac{1}{2}$ hüvelyk sortávolság mellett a termés volt az egész területen 469 kereszt és 13,087 kg. szem, esik tehát egy kat. holdra 41.5 kereszt és 1158 kg. mag;

b) $4\frac{1}{2}$ hüvelyk sortávolság mellett a termés volt az egész területen 437 ker. 12,375 kg. mag, tehát egy h ldon 38.6 ker. 1095 kg. mag;

c) $5\frac{1}{2}$ hüvelyk sortávolságnál termett 697 ker. 18,862 kg. szem, tehát egy holdon 61.6 ker. és 1668 kg. mag.

Megjegyzendő, hogy a két első szűkebb sortávolság a Sack-féle rendszer szerint volt vetve, vagyis szűkebb sortávolság, de a sorokban az egyes növények között nagyobb távolsággal, míg az $5\frac{1}{2}$ hüvelykes távolság a régibb vetőgépekkel vetetett, úgy, hogy a sorokban álltak aránylag egymástól távolabb a növények. A vetőmagmennyiségben azonban nem volt nagy különbség, mert kellett a) parcellára 732 kg., b)-re 731 kg. és c)-re 746 kg. vetőmag.

Ez az eredmény tehát, habár egy év kísérletét véglegesnek egyáltalán nem lehet tekinteni, a mellett szólna, hogy az Alföldön a Sack-féle elv nem válik be, mert hisz a c) parcella termése aránytalanul nagyobb volt a két másiknál, úgy szemben, mint szalmában.

Mindenesetre azonban ez a példa is utal arra, hogy az ilyen, minden nagyobb kockázat és minden költség nélkül, kevés fáradsággal keresztülvihető kísérletek nagyon hasznosak lehetnek.

F. É.

Meghívás szőlőszeti értekezésre.

Gazdasági egyletünk igazg. választmánya megbízása folytán s *gyümölcsészeti-szőlőszeti szakosztályunk* nevében érdemes körülményre van szerencsém föl hívni igen tisztelt szőlőszetársaim becses figyelmét. Ugyanis, a bő tapasztalattal bíró s e téren már is sok érdemet szerzett Mórágyi István nagyenyedi vinczellér-képezdei igazgató urat sikerült megnyernünk, hogy szőlőszetünk ezen kétségbeejtő állapotában, decz. 1-én, azaz vasárnap d. u. 3 órakor a városi tanácsház közgyűlési termében értekezést tartson a *filloxera ellen való védekezés* módozatairól.

Nem indokolgatom ez értekezésem okvetlenül történő megjelenésünk szükségességét; mert azt hiszem, hogy egy ily alkalmat mohó vágygyal ragadunk meg mindannyian, kik az áldott szőlőnövény sorsa fölött töprengünk. S tesszük pedig ezt annyival inkább, mivel ez értekezésből folyólag tanulságos eszmecsere kell hogy fejlesszünk az ide vágó dolgok lehető tisztázása tekintetéből.

Jöjjünk öszsz tehát minél számosabban, mert ütött az erdélyrészi szőlőszet sorsa fölött is az óra.

Hátha még a tizenkettődik órában is tehetünk valamit.

Kolozsvárt, 1891. okt. 30.

Szentgyörgyi Lajos,
szakoszt. elnök.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztálya Kolozsvárt, 1891. okt. 25-én tartotta meg szakoszt. elnök gróf Bánffy György elnöklete alatt alapszabályszerű évi rendes közgyűlését. A jegyzőkönyvet vezette Sz. Szakáts Péter egyll. titkár.

Gróf Bánffy György szakosztályi elnök meleg szavakkal üdvözlö a megjelenteket és röviden egybefoglalva vázolja az idén tartott kiállítás lefolyását. Jelzi, hogy legelső sorban a magas kormányoknak tartozik a szakosztály hállával és köszönettel több rendbeli kegyes támogatásáért, melyek a megelőző években adott segílyt jóval felül multák és lehetővé tették, hogy a kiállítási telep egy új kocsi-szinnel kibővítették, még ink. bb pedig, hogy maga a kiállítás és illetve a díjazás is szélesebb alapot nyerhetett, a használati lódíjazás és vásár rendezésével. És itt örömet fejezi ki a használati lódíjazásnál észlelt verseny és szép siker felett, a mely kivált az ifjuságnál nagy hatással van a lótenyésztés iránti kedv élesztése, a fogatok helyes összeállítása körüli okuiás és tapasztalat szerzésére, melyeknek koronájául tekintendő a kielégítést nyert nemes ambitio s ennek újabb sikerek elérésére jserkentő ösztöne. Ezek kétségtelenül a lótenyésztés fejlődésében fognak a legélenkebben nyilvánulni.

Melyek után a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Szentkirályi Ákos és Magyary Géza tagtársakat s felhívja a titkárt jelentésének — mint a napirend első tárgyának — előterjesztésére.

1. Sz. Szakáts Péter egyleti titkár felolvassa a szakosztálynak a mult évi kiállítása óta kifejtett munkálkodásáról szóló jelentését*) — mely egész terjedelmében örvedetes tudomásul szolgál.

2. Olvastatott a szakosztály mult évi zárszámadása, mely az erre kiküldött számvizsgáló bizottság által megvizsgáltatván, helyesnek találtatott s már különben is kinyomtatva s az „Erdélyi Gazda“ f. é. 36-ik számához mellékelve, a tagoknak megküldetett. — Tudomásul vétetvén, a felmentvény a pénztárkezelőségnek megadatik.

3. Elnök gróf Bánffy György előadja, miszerint a napirend harmadik pontja tényleg a jövő évi költségvetés megállapítása volna, mint-hogy azonban a költségvetést a munkaprogramtól elválasztani nem lehet, ez pedig csak később, a viszonyokhoz képest losz megállapítható; így a költségvetést sem lehet rz idő szerint realis alapra fektetve megállapítani. Ennélfogva kéri a közgyűlést, hogy mint eddig, úgy a jövőre is a végrehajtó-bizottságot bizalmával megajándékozzni, a költségvetésre nézve indemnitást adni s a számadások utólagos betérjesztését megengedni sziveskedjék.

Dr. Szentkirályi Ákos a jegyzőkönyvben is kifejezni kívánja, miként örömmel tapasztalható a költségek apadása s a szakosztály kedvezőbb pénzügyi helyzete, miért is az indemnitás megadásához készséggel hozzájárul. — A közgyűlés a kért felhatalmazást egyhangulag megadja.

Dr. Szentkirályi Ákos hivatkozva a polgári köteleosság érzetére, kiemeli, hogy az a legszebben van teljesítve akkor, ha a közügy szolgálatában történik. Kiemeli, hogy a kiállításnak imént konstataált szép sikere a szakosztály buzgó és tövékony elnökének személyéhez fűződik, a ki nek nemes gondolkodására vall, midőn polgári köteleosságát ilyen üdvös téren s

*) Lapunk homlokán közöljük.

ennyi sikerrel gyakorolja. Ugy véli, hogy a közgyűlés érzelmeinek ad kifejezést, midőn indítványozza, hogy ezért a közgyűlés elismerésének és köszönetének jegyzőkönyvileg adjon kifejezést.

— A közgyűlés az indítványt éljenzéssel teszi magáévá és a szakosztály elnökének a szép siker által igazolt buzgó munkásságáért jegyzőkönyvileg elismerését és meleg köszönetét nyilvánítja.

Elnök meleg köszönetét nyilvánítja a közgyűlés elismeréséért s jövőre is igérvén közreműködését; ugy a maga, mint a közgyűlés nevében szintén köszönetét nyilvánítja a végrehajtó bizottságnak, a titkárnak, a pénztárkezelőségnek s a rendező és bíráló bizottságoknak, hogy buzgalmukkal s fáradhatlan közreműködésükkel lehetővé tették a szép siker elérését s — több tárgy nem lévén — ezzel, a tagok éljenzése közben, az ülést bezárták.

Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya f. é. október hó 20-án egyleti al-elnök báró Jósika Gábor elnöklete alatt ülést tartott. Jegyzett: Sz. Szakáts Péter titkár.

Jelen voltak: gr. Béldi Ákos, Benkő Mihály, dr. Berde Béla, Demeter Károly, László László, Molnár Sándor, Sipos Gábor, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi Lajos, Vörös Sándor.

Olvastatott a múlt ülés jegyzőkönyve, mely tudomásul vétetvén, a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkértek Szabó Sámuel, Sipos Gábor és Szentgyörgyi Lajos tagtársak.

Olvastatott az egyleti pénztárkezelőségnek a múlt havi pénzforgalomról szóló jelentése, mely szerint tettek a szeptember havi

összes bevételek	5760	frt	—	kr
összes kiadások	624	"	89	"
s így átvitetett októberre	5135	"	11	"

Tudomásul vétetett.

Olvastatott az egyleti jogtanácsosnak né-mely egyleti tagdíj-követelés behajtásáról szóló három rendbeli jelentése, melyek örvendetes tudomásul vétettek.

Egyleti titkár jelenti, hogy újabban az egyleti tagok sorába léptek és pedig mint alapítók: Zeyk Károly Ajtonból, gróf Bethlen Árpád Bonyháról 100—100 frtnyi alapítvánnyal és mint évdijas tag Almasian Vazul Kolozsvárról 6 évi kötelezettséggel. Örvendetes tudomásul szolgálván, kötvényeik a pénztárhoz át-teendők.

A budapesti Pasteur intézet igazgatója tudatja, hogy a védőanyag postai szállítmányok czimezésénél jövőre kívánat szerint fog eljárni. Tudomásul szolgál.

A földm. ministerium az állami kezelésbe vett egyleti kert berendezésére és fõntartására kiutaltványozott s az egyesület pénztárában elhelyezve lévõ 4000 frtot a k-monostori gazd. tanintézetnek kifizetni kívánja, mely kívánatnak elég fog tétetni.

Az országos magyar gazd. egyesület igazgatósága megküldi a kiállítások és gépversenyek országos rendezése végett a szövetséges gazd. egyesületek nagygyűlése elé ennek végrehajtó bizottsága által terjeszteni szándékolt javaslatot s ez ügyben kéri az egyesület véleményét. Titkár jelenti, hogy az ügy sürgős volta miatt ez elnökileg már elintéztetett és fölolvassa a küldött választ, mely helyesléssel tudomásul vétetik.

A földm. ministerium orsz. tejjgazdasági felügyelősége kérdést tesz, hogy vajjon sikerülne-e Kolozsvárt egy tejesarnok-szövetkezet létrehozni. — Válaszolandó, hogy a hóstáti kis termelők konkurrenciája miatt — miként az már egy ízben próbálva lett — ilyen szövetkezet itt a siker reményével nem létesíthető.

Gróf Schweinitz Gyula javaslatot és alapszabály-tervezetet terjeszt be gyümölcsértékesítési szövetkezet alakítása iránt. — Kivitel végett áttétetik a kertészeti szakosztályhoz.

Szentgyörgyi Lajos, mint a kertészeti szakosztály elnöke jelenti, hogy a deési és budapesti gyümölcskiállításokon az igazg. választmánytól nyert megbízás szerint három szakosztályi tag részt vett s ezuttal szóbeli jelentést tesz, de igéri, hogy írásban még bővebb jelentést fog tenni. Jelzi, hogy a kiállításon több külföldi kereskedő volt jelen és bevásárlásokat tettek. Legjobban keresték a fehér kalvilt, ananász renetet és londoni pepint. Arról győződött meg, hogy a gyümölcsértékesítésnél legfőbb tényezők a válogatott példányok és a jó pakolás. — A kiküldötteknek köszönet nyilvánítatik fáradozásaikért és Szentgyörgyi ur felkérte, hogy jelentését a deési kiállításról szintén írásba foglalva adja be.

Még egy pár kevésbé fontos tárgy elintézése után az ülés véget ért.

Kormányintézkedés.

Baromfi-tenyésztésük vérfelfrissítése.
A földmívelésügyi magy. királyi minister 1891. évi október hó 16-áról ^{57.190} _{IV/12. oszt.} ügyszám alatt a baromfitenyésztési bizottságokhoz a vérfelfrissítés iránt a következő leiratot intézte:

Baromfiaink satnyulásának egyik fő oka, hogy az állatok rokontenyésztésben kezeltetnek és a vérujtásra, vagy vérfelfrissítésre vajmi kevés gond fordítatik, holott okszerű tenyésztés mellett a vérnek időnként való felújításáról kellene gondoskodni, olyformán, hogy a tenyésztésre idegen udvarokból vagy helységekből szerzett jó him állatok használtassanak. Ez könnyen és minden áldozat nélkül keresztül vihető, a mennyiben a tenyésztők him állataikat kölcsönösen kicserélik, vagy akár új, idegen him állatokat beszereznek. Ez által nemcsak az ivadék lesz erőteljesebb és fejlettebb testű, de a tojások termékenységének százaléka is emelkedni fog. Egyik feladata volna tehát a baromfitenyésztési bizottságnak a hatásköre területén levő baromfitenyésztőket erre figyelmeztetni és őket idegen vérnek tenyésztésükbe való bevezetésére buzdítani. Felkérem ez okból a baromfitenyésztési bizottságot, hogy a tenyésztőket a rokon vérben való tenyésztés káros voltára figyelmeztetni s a vér felfrissítésére buzdítani sziveskedjék.

Köszönettel fogom venni, ha a bizottság ebbeli eljárása eredményéről hozzám annak idejében jelentést teend. *Gr. Bethlen* s. k.

Irodalom.

Hosszabb idő óta, minden feltűnést kerülve, egészen csöndben készül egy imponzáns irodalmi vállalat, melynek hatását meg fogja érezni közéletünk. Mint értesülünk, a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság másfél évvel ezelőtt elhatározta, hogy a tulajdonát képező tizenhat kötetes *Magyar Lexikont* gyökeresen átdolgoztatja s lexikális irodalmunkban még eddig nem ismert, körülbelül nyolczszáz ivre terjedő füzetes vállalatban közrebocsátja.

Ez elhatározás végrehajtásához a nagy vállalathoz mért előkészülettel fogtak. Egy év óta folyik az anyaggyűjtés és rendezés szak-szerű munkája, mely arra törekszik, hogy az emberi ismeret minden ágára kiterjedő, a száz-ezret jóval meghaladó szímszó alatt, betűrendben összeállított roppant anyag feldolgozásával és közrebocsátásával a magyar közönségre nézve feleslegessé tegye a külföldi, főként német lexikonokat. Ehez képest első sorban a magyar föld, a magyar nép, a magyar állam, a magyar történelem, a magyar közgazdaság, a magyar ipar és kereskedelem, a magyar tudomány, művészet, irodalom és egyházi élet alkotásainak ismertetését tekintik a vállalat tengelyeinek.

Kiváló hazai tudósok és írók, kiknek ne-

veit a lehetőleg még ez év végén közzeendő przspektus közölni fogja, teszik elérhetővé azt a célt, hogy a közönség kellő tájékoztatást kapjon az ismeretek összes körében s hogy mindenki könnyű szerrel megtalálja a szükséges felvilágosítást mindama dolgokban, melyek szakfoglalkozása körébe nem tartoznak s melyeket naponként özönével vet felszínre a mindegyre gazdagodó hírlapirodalom.

Egy ily kellő terjedelmű, gondnal feldolgozott Lexikon, minőt a Pallas jelenleg nyújtani ígérkezik, egyuttal azt a nemzeti missziót teljesíti, hogy gátat vet a külföldi, magokkal idegen szellemet árasztó lexikonok beözönlésének.

A Pallas lexikona a jövő 1892-ik év márcziusában indul meg s heteukint három ives nagy oktáv füzetben megjelenve, évenként 156, öt esztendő alatt mintegy nyolczszáz ivben, tizenhat nagy kötetben, jut a közönség birtokába.

A Lajtán tuli fürdők szervezete és berendezése — tekintettel az erdélyi fürdők kívánalmaira. E czim alatt — közgazdasági tanulmányképpen egy kis füzet került ki a napokban az Ajtai-féle kolozsvári nyomdából. A füzet szerzője *Kőváry László*, ki röviden, de érdekesen — statisztikai kimutatások és saját közvetlen tapasztalatai alapján írja le a csehországi két nagy világhírű fürdőnek, Carlsbádnak és Ischlnek fürdői életét s az ott lévő viszonyokat. Rövid adatokkal mutatja ki azon alap okokat, melyek következtében e fürdők oly keresettek lettek. Kifejti, hogy mi idézte elő ezeknek mai óriás látogatottságát. Rövid szabálypontokba foglalja egy jól berendezett fürdő azon kellékeit, melyek a közönség igényei által követeltetnek. Szerző, midőn ezen elsőrendű két fürdőnek teljes csoporttal való berendezéseit leírja, egyuttal rámutat az erdélyi fürdők elmaradottságára, levonva a következtetéseket és javasolva a tenni valókat. A füzetet ajánljuk az érdeklődők figyelmébe. (Ára?)

Vegyes közlemények.

— **Gyümölcstermelők és községek figyelmébe.** A földmívelésügyi m. kir. ministerium most teszi közzé az állami szaktanintézetek telepeiről kiadható gyümölcs- és gazdasági magcsemetek (vadonczok), ojtóvesszők, ojtványok és nemes füzdugványok kimutatását. Ezen csemetek és oltványok ára igen jutányosan van megszabva. A gyümölcs-csemetek és ojtóvesszők községi faiskolák számára díjmentesen is ki fognak adatni, ha az illető községek a ministeriumhoz legkésőbb 1892. évi január hó 31-éig kellően felszerelt folyamodványokat benyújtják. E tekintetben ugy magánosoknak, mint községeknek és iskolát fenntartó felekezeti hatóságoknak a gyümölcsészeti ministeri biztos (Budapest, állami vinczellérképezde) ad teljes felvilágosítást.

— **Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályának az egyleti irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladó állatok vannak bejelentve:**

4 darab herélt hámos ló.
500 darab orbáncz ellen oltott malacz.
1 darab mezőségi tenyészbika 1 1/2 éves.
1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.
1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testű.
124 darab 1 1/2 éves erdélyi magyar tinó.
Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala Kolozsvárt (bel-középuteza 11. sz.)

— **A tehének etetése burgonyával.** Nyers, de egészséges burgonya etetése, ha csak sokat nem adunk teheneink elébe, azok egészségének meg nem árt. A burgonya csak akkor lehet káros hatással teheneink egészségére, ha rothadt, megfagyott s azután kiengedett bur-

gonyát etetünk velök, vagy ha sokat adunk elibök; valamint a kihajtott burgonya is ártalmas lehet, mert teheneink tőle könnyen elvetélnék. A burgonyát legjobb jól megapritva, nyersen adni teheneinknek, minden más elkészítés, péld. megfőzés, egészen fölösleges. Ha jó tejet akarunk fejni, akkor sok burgonyával ne etessük teheneinket, mert tejük vízenyős lesz és tulságos burgonya-etetésnél a vaj is sajátos mellékizt vesz fel, különösen akkor, ha az állatok nem kapnak egyszersmind szükséges mellékiztarmányt, péld. korpát, darát vagy szénát. Egy-egy tejelő-tehénnek ne adjunk naponta többet 10—15 kilogramm burgonyánál.

— A borok festése okszerű módon A francia Griffe-féle törvény szigorúan tiltja a boroknak festését. A festő-mályva, mely a mi borkereskedelmünkben is oly nagy szerepet játszott, a francia kormány által szintén kiküszöböltetett. A francziák csak azt engedik meg, hogy festőszőlők nedvével történjék a festés. Elcéla a Jaquez kitűnő szolgálatot tesz. A fehér boroknak átalakítása vörös borra célja a borkészítőknek, a mi érthető is, mert a vörös bor ára nagyobb, mint a fehéré. Dr. Prunaire három receptet közöl, a melyek igénybevételét a törvény nem tiltja és nem tilthatja, mert a szőlő alkatrészeinek felhasználásán alapszik. Az első mód a préselés után visszamaradt csutkás törköly hideg állapotban történő kivonása. E végből egy hordó, melynek egyik fele kiütetett, törkölyvel begyuratik. Ezután 85—86 fok alkohollal leöntetik, légmentesen lezáratik a kivett fenékekkel és hét hónapon át macerálják. Ezen időn túl a folyadék gazdag lesz festanyagban és csersavban, a mely azután kellő arányban a must festésére felhasználják. A második mód a meleg eljárás. Egy üst törkölyvel megtöltetik és borral leöntetik, a mennyi csak reá fér és több óráig főzetik. Az eredmény festanyag- és tanninban gazdag oldat, a mely elég savtartalmu borba adva, kellő adagban élénk piros színt kölcsönöz annak. Ezen festő oldat konzerválható, e végből néhány óráig főzetik és alkohollal elláttatik. Ha oly festő-anyagot kívánunk nyerni, a mely tannin (csersav) mentes legyen, akkor a törkölyről a bogycók előbb leszemeltetnek és csak a bogycók helyeztetnek az üstbe. A harmadik mód a bornak egész éven át kezelése a festett bornak konzervált törkölyvel. A törköly tudvalevőleg a kiterjedés és sajtolás után is nagy mennyiségben tartalmaz denocyanint. Előbb a törköly lebojgózandó s egy hordóba gyurandó. Ekkor vörös bor töltetik reá és légmentesen elzáratik. Így a törköly több hónapon eltartható. Egy bizonyos időtartam miatt a festanyagban nagyon gazdag bor lefejthető a törkölyről. A visszamaradt törköly vörös borral ismét felfőzhető s így ismét gazdagon festett borra teszünk szert, a melylyel a színszegény borok megfesthetők. Mint látjuk, ezen harmadik módszerrel az alkohol igénybevétele elkerülhető.

— A gyümölcsfák őszi levelezése. Gyakran megtörténik az, hogy a levelek teljesen üde zöldek maradnak azokon a fászkákon, melyek bármely oknál fogva későn hajtottak, minek következtében természetesen a nedvkeeringés is folyvást tart s ezért a hajtások a tél bekövetkezéseig meg nem fásodhatnak és elfagynak. Ezt a bajt az illető fászkák lelevelezésével háríthatjuk el. A lelevelezést nem szabad egyszerre végrehajtani, hanem csak lassankint, mindennap egy részét szedve le a leveleknek minden hajtásáról, úgy, hogy 6—7 nap alatt azzal teljesen készen legyünk. Igen jó szolgálatot tesz ezen lelevelezés a a rózsafáknál is, a melyek sokáig hajtának, e miatt hajtásai nem akarnak elfásodni. A szalmával bekötés előtt, ha az elővigyázattal élünk, így is igen jól ki lehet teleltetni a rózsát, míg ha azokat a leveleket oly hajtásokkal kötözzük be, melyek még elfásodva nincsenek, biztosak lehetünk benne, hogy csak kissé legyen is erősebb a tél, mind el fognak azok fagyni.

— A hangyák általában kevesebb kárt tesznek a kertben, mint azt az ember gondolja; azok, a melyek le- és feljárnak a gyümölcsfákon vagy más növényeken, pl. a rózsákon, nem azért sűrűnek-forognak ott, hogy a bimbót, vagy a gyümölcsöt megdézsmálják, hanem hogy az ott élősködő levéltetveket felkeressék, a melyeknek cukros ürülékén nyálankodnak. Ha az ember mindamellett mégsem akarja nekik megengedni, hogy gyümölcsfáira felmenjenek, kőssön az illető gyümölcsfák derekára laza pamutból vagy kőzből való tenyérnyi széles övet, azon nem tudnak átbötni; talán még jobb, ha hig kátránnyal, madárléppel vagy más ragadós és nehezen száradó anyaggal (Becker-féle Brumata-enyv) bekent papírszalagot kerítünk a fa derekára s ha megszárad, ujjal cseréljük ki; az arzenikkal kevert méz is jó szolgálatot tesz. Gyökeres eljárás, ha az ember a kertjében levő hangyafészket pusztítja el lakóival egyetemben. Erre több mód van. Este, mikor a hangyák mind otthon vannak, a bolyt hamarosan szétkaparjuk s készen tartott forró vízzel, vagy forró luggal jól megöntözzük; ajánlják, hogy a megbolygatott fészkekbe égetett mészdarabkákat szórjunk, az egészet kavarjuk fel és vizet öntsünk rá, miáltal, mint ismeretes, nagy hőfejléssel öltött mész keletkezik s a hangyákat elpusztítja. Ezt többször, illetőleg addig ismételjük, míg a fészkekben élő hangyákat látunk.

— Hibaigazítás. Lapunk mult (43) számában a 262-ik oldalon a Szentgyörgyi Lajos cikkének címében „gyümölcstársaimnak“ helyett „gyümölcstársaimnak“ olvasandó.

— A korán érő és bőven termő csemege- és borszőllő-fajokból eladó sima vesszőket kaphatni Kolozsvárt, a bel-farkasutca 16. sz. alatt Szász Lajosnál, a következő fajokból: *Asztaliakból*: Malinger 150 darab, Madlein angevine 200 drb, Madlein royal 50 drb, Muskat soumür 50 drb, Muskat krokant 50 drb, Malvázi vagy olasz 300 drb, Uva regina 200 drb, Fonteineblau 200 drb, Francia fehér 300 drb, Francia piros 100 drb, Sarga lindau 50 drb, Frontignian musk 50 drb. *Borfajokból*: Oportó 200 drb, Fekete barát vagy Clevner 150 drb, Szürke barát vagy Clevner 300 drb, darabját 2 kron.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buza-üzlet iránya szilárd Buza 75—80 kg. 10 forint 30 kr.—11 frt. Rozs 70—72 kg. 9 frt 80 kr.—9 frt 95 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 10 kr.—8 frt 85 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 20 kr.—6 frt 30 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 15 kr.—6 frt 45 kr.

N.-Várad. Október 27. Tiszta buza 7 frt 72 kr. Elegybuza 6 frt 50 kr. Rozs 6 frt 34 kr. Árpa 3 frt 52 kr. Zab 2 frt 30 kr. Törökbuza 3 frt 30 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt. Alomszalma 1 frt 20 kr. mmként Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

Kolozsvár, 1891. okt. 29. Tisztabuza 8 frt 75 kr. — 10 frt 25 kr. Rozs 8 frt—8 frt 50 kr. Törökbuza 4 frt 80 kr.—5 frt. Zab 4 frt 80 kr.—5 frt 20 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm.-ként. Marhahus 52 kr. kg.

(Árak krajzáróban.)

A piaczi czikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	—	—	—	750	750	—	825
Elegy buza	„	—	—	—	600	650	—	—
Rozs	„	—	—	—	600	600	—	400
Árpa	„	—	—	—	—	—	—	400
Zab	„	—	—	—	180	—	—	200
Törökbuza	„	—	—	—	350	600	—	425
Széna	q.	—	—	—	220	220	—	180
Szalma	„	—	—	—	180	120	—	50
Tűzifa	km	—	—	—	240	220	—	180
Marhahus	kg.	—	—	—	44	44	—	48
Október	„	—	—	—	28	24	—	24

A piaczi czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	n-ézi-Vá-sárhely	Maros-Vá-sárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	hl.	—	800	970	730	750	760	700
Elegy buza	„	—	—	880	640	675	660	550
Rozs	„	—	595	860	560	625	580	520
Árpa	„	—	420	490	—	—	440	—
Zab	„	—	260	504	240	200	270	230
Törökbuza	„	—	460	525	425	380	500	400
Széna	q.	—	350	170	110	400	170	140
Szalma	„	—	100	100	75	200	120	120
Tűzifa	km.	—	250	300	250	220	325	230
Marhahus	kg.	—	44	48	43	44	52	48
Október	„	—	29	29	29	29	30	29

A piaczi czikkek	Mérték	Seps-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Ud-varhely	Sz-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	780	700	725	750	725	—	700
Elegy buza	„	700	650	580	625	625	—	450
Rozs	„	600	520	485	600	525	—	450
Árpa	„	420	350	340	—	—	—	275
Zab	„	240	200	220	300	225	—	200
Törökbuza	„	460	320	325	400	425	—	325
Széna	q.	400	180	180	275	250	—	300
Szalma	„	150	130	100	150	150	—	30
Tűzifa	km.	160	180	220	180	240	—	225
Marhahus	kg.	44	44	40	40	40	—	44
Október	„	23	26	29	24	27	—	17

Állatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár okt. 29-én. Szarvasmarha eladatott 657 drb. Ló 74 drb. Borjú 50 drb. Juh 48 drb. Sertés 366 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Okt. 23-án. Üzlet lanyha, árak esőkkenőben. Heti átlag árak: magyar válogatott áru 320—380 kgr. nehéz 46—46½ kr; 280—300 kg. nehéz 47—48 kr; vidéki könnyű sertés 45—46½ kr; szerb 42½—64½ kr. tiszta kgrammonként. Páronként 45 kg. életsúly levonás és 4% engedmény. Elégségárak: Tengeri 6 frt 50 kr; új árpa 6 frt 60 kr. Kőbányán átvéve.

Debrecen Heti állatvásár október 27-én (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 900 drb, eladatott 681 drb. Ló felhajtattott 400 drb; eladatott 167 drb. Sertés felhajtattott 2750 drb; eladatott 1441 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR.*)

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön megterítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő

5% magyar papírjaradék és a 4% magyar aranyjaradékkötvényeknek

egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra; ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében új szelvény-ivek fognak kiadni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

FOLLY VICTOR

18 (22—32.)

bank- és pénzváltó-üzlete
KOLOZSVÁRT.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetők. de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegekből is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdasz, ki önállóan

is működött. Címe a kiadóhivatalban B. A. jegy alatt meg tudható. Monostori gazdasági tanintézet kitűnően végzett, Királyhágón innen és túl nagy gazdaságokat 11 évén át önállóan kezelt családgozdatist, magyar, német és ro-

mán nyelvet bírja, „Fix adminisztratív” melletti kezelést, vagy ön-országban saját bérlet pusztai gazdaságát vezette. Címét a kiadóhivatalban megadja.

Udvarbíróknak ajánlkozik egy középkori, nagy gyakorlattal bíró,

nős gazdaember, ki eddig Magyar-országban földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok N. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Eladás és vétel

Keresetük egy 500—600 holdas

Eladó fajjalombok! cím a szerkesztőségénél.

BALOGH JÓZSEF

PUSKAMŰVES ÉS MECHANIKUS KOLOZSVÁRT

Van szerencsém a n. é. helyi és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlani

fegyver- és lőpor-raktáramat,

melyet főtér, Báro Radák-ház, hátul az udvaron minden e szakmába vágó vadászati kellekekkel elláttam, u. m: fegyverek a legközségesebbtől a legjobb minőségig, lefoucheux és lancaster, továbbá szobafegyver, szobapisztoly és revolverek nagy választékban.

Lőporok különböző minőségben, serétek, golyók, üres és kész töltények a legjutányosabb árakban s mindenkor raktáron kaphatók.

Fegyverjavításokat, becseréléseket, villanycsengők bevezetését, villámhárítókat a legújabb szabadalom szerint eszközölök.

Továbbá galvanoplasztikai munkákat, u. m. aranyozás, ezüstölés, nickenelés stb. a legjobb kivitelben és jutányosan teljesítek.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölök.

Becses pártfogását kéri teljes tisztelettel

45. (18—20) BALOGH JÓZSEF.

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják *gyümölcsfák, rózsatövek* nemesítésére, *beteg fák* gyógyítására. *Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta.* Kapható (9.) (44—52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30
300 „ „ „ „ —85
150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntetve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításokon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításán arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főtér 13. sz. a (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

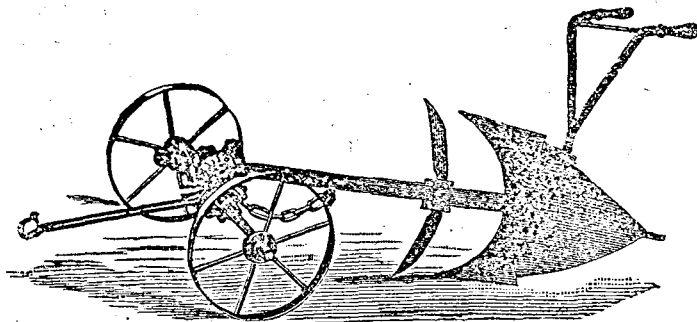
Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe ho nak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgállok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (44—52.) Kiváló tisztelettel FOLLY VICTOR.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) SIMONFFY ISTVÁN (44—52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

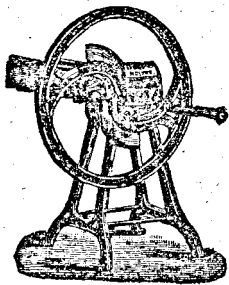
Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket *gőzgépek, gőszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek* elkészítésére.

Készletet tart *saját gyártmányaiból*, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zúzó, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Az összes ideai kiállításokon, u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Váczott legelső és legmagasabb kitüntetés: Nagy díszokmány!

GYÁR:
Mosonban.

(Alakult 1856.)

KÜHNE E.

gazdasági gépgyára.

FŐRAKTÁR:

Budapest.

VI., Váci-körut 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi időnyre, legújabb szerkezetű *szeleska- és répavágóit*, úgy kézi, mint erőhajtásra. *Répa- és burgonya-mosóit*, *darálókat*, „kis óriás” *csutkás tengeri darálót*, *tengeri morzsolókat*. A legnépszerűbb *Hungaria-Drill*, „*Balance-Drill*” *hegyi sorvetőgépeit*, *szórvetőket*, *ekéket*, *Laacke-féle boronákat* úgy szántóföldre, mint rétekre, ugyszinte mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

61. (18—26.)

➡ Árjegyzékek bérmentve küldetnek. ➡